

การมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดการทรัพยากรธรรมชาติและ
สิ่งแวดล้อม ในเขตพื้นที่อำเภอวังสมบูรณ์ จังหวัดสระแก้ว
PUBLIC PARTICIPATION IN NATURAL RESOURCE AND
ENVIRONMENTAL MANAGEMENT IN
WANG SOMBUN DISTRICT, SA KAEO PROVINCE

อัญมณี ทาทิตย์

การค้นคว้าอิสระนี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร
ปริญญาบริหารธุรกิจมหาบัณฑิต วิชาเอกการจัดการทั่วไป

คณะบริหารธุรกิจ

มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี

ปีการศึกษา 2563

ลิขสิทธิ์ของมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี

การมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดการทรัพยากรธรรมชาติและ
สิ่งแวดล้อม ในเขตพื้นที่อำเภอวังสมบูรณ์ จังหวัดสระแก้ว

อัญมณี ทาทิตย์

การค้นคว้าอิสระนี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร
ปริญญาบริหารธุรกิจมหาบัณฑิต วิชาเอกการจัดการทั่วไป

คณะบริหารธุรกิจ

มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี

ปีการศึกษา 2563

ลิขสิทธิ์ของมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี

หัวข้อการค้นคว้าอิสระ

การมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ในเขตพื้นที่อำเภอวังสมบูรณ์ จังหวัดสระแก้ว
Public Participation in Management of Natural Resources and Environment in Wang Sombun District, Sa Kaeo Province

ชื่อ - นามสกุล

นางสาวอัญมณี ทาทิตย์

วิชาเอก

การจัดการทั่วไป

อาจารย์ที่ปรึกษา

ผู้ช่วยศาสตราจารย์กนกพร ชัยประสิทธิ์, Ph.D.

ปีการศึกษา

2563

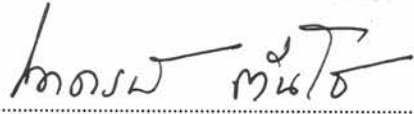
คณะกรรมการสอบการค้นคว้าอิสระ

..... ประธานกรรมการ
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์อดิศักดิ์ จันทรประภาเลิศ, D.B.A.)

..... กรรมการ
(อาจารย์อัญมณี สุวรรณ, พร.ด.)

..... กรรมการ
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์กนกพร ชัยประสิทธิ์, Ph.D.)

คณะบริหารธุรกิจ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี อนุมัติการค้นคว้าอิสระฉบับนี้
เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาโทบริหารธุรกิจ

..... คณบดีคณะบริหารธุรกิจ
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์นาถรพี ตันไจ, พร.ด.)

วันที่ 5 เดือน สิงหาคม พ.ศ. 2563

หัวข้อการค้นคว้าอิสระ	การมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ในเขตพื้นที่อำเภอวังสมบูรณ์ จังหวัดสระแก้ว
ชื่อ - นามสกุล	นางสาวอัญมณี ทาทิตย์
วิชาเอก	การจัดการทั่วไป
อาจารย์ที่ปรึกษา	ผู้ช่วยศาสตราจารย์กนกพร ชัยประสิทธิ์, Ph.D.
ปีการศึกษา	2563

บทคัดย่อ

การค้นคว้าอิสระนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษา 1) เพื่อศึกษาการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ในเขตพื้นที่อำเภอวังสมบูรณ์ จังหวัดสระแก้ว 2) เพื่อศึกษาความสัมพันธ์การมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ในเขตพื้นที่อำเภอวังสมบูรณ์ จังหวัดสระแก้ว

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาคั้งนี้ คือ ประชาชนที่มีรายชื่อในทะเบียนสำมะโนครัวประชากรพักอาศัยอยู่ในเขตพื้นที่อำเภอวังสมบูรณ์ จังหวัดสระแก้ว จำนวน 400 คน โดยใช้วิธีการสุ่มตัวอย่างและใช้แบบสอบถามเป็นเครื่องมือในการวิจัย และใช้สถิติในการวิเคราะห์สหสัมพันธ์แบบใช้สถิติ t-test เปรียบเทียบความแตกต่างระหว่างตัวแปรอิสระที่มี 2 กลุ่ม และใช้สถิติ One-Way ANOVA เปรียบเทียบความแตกต่างระหว่างตัวแปรอิสระที่มากกว่า 2 กลุ่มขึ้นไป ที่ระดับความเชื่อมั่นทางสถิติ 95% ($\alpha = 0.05$) และเมื่อพบความแตกต่างจึงทำการเปรียบเทียบเป็นรายคู่ด้วยวิธี LSD (Least Significant Difference) เพื่อทดสอบสมมติฐาน

ผลการศึกษาพบว่า การมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ในเขตพื้นที่อำเภอวังสมบูรณ์ โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก โดยด้านการมีส่วนร่วมในการรับผลประโยชน์ การมีส่วนร่วมอยู่ในระดับมากที่สุด เป็นอันดับแรก รองลงมาเรื่องศึกษาผลการดำเนินการมีส่วนร่วมในการดำเนินงาน การมีส่วนร่วมอยู่ในระดับมาก ด้านการมีส่วนร่วมในการประเมินผล การมีส่วนร่วมอยู่ในระดับมาก และอันดับสุดท้ายด้านการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ การมีส่วนร่วมอยู่ในระดับมาก ผลการทดสอบสมมติฐาน พบว่า ประชาชนที่มีเพศ และระดับการศึกษาที่แตกต่างกัน มีส่วนร่วมในการจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ในเขตพื้นที่อำเภอวังสมบูรณ์ จังหวัดสระแก้ว ไม่แตกต่างกัน อย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติที่ .05 แต่ประชาชนที่มีอายุ อาชีพ และรายได้แตกต่างกันมีส่วนร่วมในการจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ในเขตพื้นที่อำเภอวังสมบูรณ์จังหวัดสระแก้ว แตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ .05

คำสำคัญ : การมีส่วนร่วมของประชาชน การจัดการ ทรัพยากรธรรมชาติและ สิ่งแวดล้อม

Independent Study Title	Public Participation in Management of Natural Resources and Environment in Wang Sombun District, Sa Kaeo Province
Name-Surname	Miss Anyamanee Tatit
Major Subject	General Management
Independent Study Advisor	Assistant Professor Kanokporn Chaiprasit, Ph.D.
Academic Year	2020

ABSTRACT

The objectives of this study were 1) to study the public participation in management of natural resources and environment in Wang Sombun district, Sa Kaeo province, and 2) to study the relationships of public participation in natural resource and environmental management in Wang Sombun district, Sa Kaeo province.

The sample group used in this research is 400 people who are listed on the Population Census and live in Wang Sombun district, Sa Kaeo province using random sampling methods. The instrument used in this research is a questionnaire. Data were analyzed using t-test correlation analysis to compare the differences between independent variables in two groups and using One-Way ANOVA statistics to compare differences between two or more independent variables at the statistical confidence level of 95% ($\alpha = 0.05$). When the differences were found, they were compared in pairs by LSD (Least Significant Difference) to test the hypothesis.

The results of the study showed that the public participation in the management of natural resources and environment in Wang Sombun district as a whole was at a high level. Regarding the participation in benefit receipt, the participation was at the highest level. Next, the participation in operations and the participation in evaluation were at a high level. Lastly, the participation in decision making was at a high level. The results of the hypothesis testing showed that there was no statistically significant difference at .05 among people with difference in sex and educational levels, participating in the management of natural resources and environment in the area of Wang Sombun district, Sa Kaeo province. However, people with difference ages, occupations and incomes, participating in the management of natural resources and environment in Wang Sombun district, Sa Kaeo province were statistically significant difference at .05.

Keywords: public participation, management, natural resources, environment

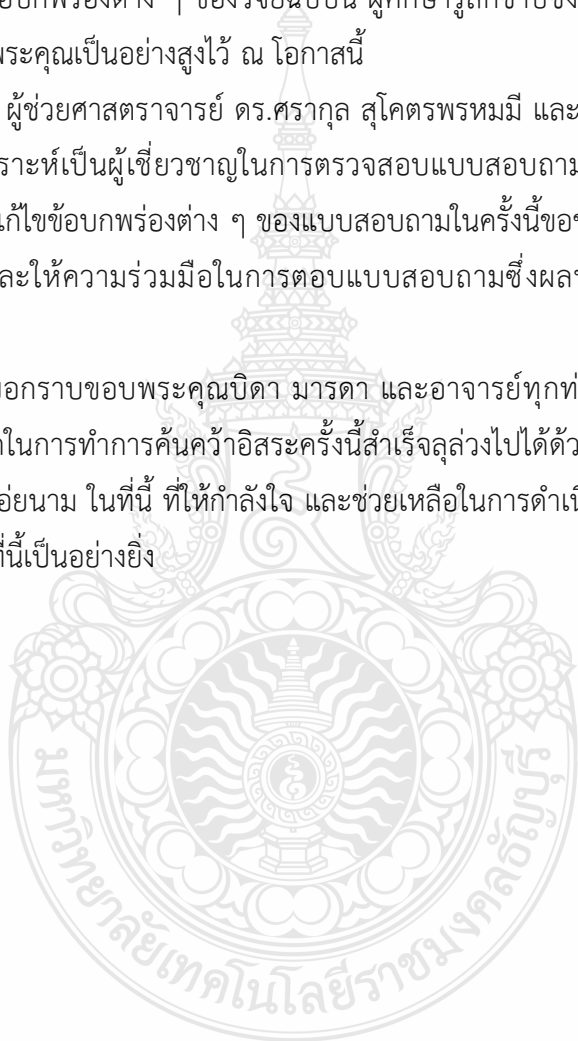
กิตติกรรมประกาศ

การค้นคว้าอิสระเรื่อง การมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ในเขตพื้นที่อำเภอวังสมบูรณ์ จังหวัดสระแก้ว ฉบับนี้สำเร็จลุล่วงอย่างสมบูรณ์ ด้วยความกรุณา และความช่วยเหลืออย่างดียิ่งจาก ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.กนกพร ชัยประสิทธิ์ ซึ่งได้ให้คำแนะนำ ตรวจสอบ และแก้ไขข้อบกพร่องต่าง ๆ ของวิทยานิพนธ์นี้ ผู้ศึกษารู้สึกซาบซึ้งในความกรุณาของท่านเป็นอย่างยิ่ง จึงกราบขอบพระคุณเป็นอย่างสูงไว้ ณ โอกาสนี้

ขอขอบคุณ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ศรากล สุโคตรพรหมมี และอาจารย์ ดร.ปริญ วีระพงษ์ ที่กรุณาให้ความอนุเคราะห์เป็นผู้เชี่ยวชาญในการตรวจสอบแบบสอบถาม และให้คำแนะนำ รวมถึงความช่วยเหลือในการแก้ไขข้อบกพร่องต่าง ๆ ของแบบสอบถามในครั้งนี้ขอขอบคุณผู้ตอบแบบสอบถามทุกท่านที่สละเวลา และให้ความร่วมมือในการตอบแบบสอบถามซึ่งผลที่ได้รับนั้น มีประโยชน์ต่อการศึกษาในครั้งนี้

สุดท้ายนี้ ขอกราบขอบพระคุณบิดา มารดา และอาจารย์ทุกท่านที่ได้อบรมสั่งสอนทำให้ผู้ศึกษามีความสามารถในการทำการค้นคว้าอิสระครั้งนี้สำเร็จลุล่วงไปได้ด้วยดี และขอขอบคุณทุกท่านที่ได้เอ่ยนามและไม่ได้เอ่ยนาม ในที่นี้ ที่ให้กำลังใจ และช่วยเหลือในการดำเนินงานวิจัยในครั้งนี้ ผู้ศึกษาขอขอบพระคุณไว้ ณ ที่นี้เป็นอย่างยิ่ง

อัญมณี ทาทิตย์

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย.....	(3)
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ.....	(4)
กิตติกรรมประกาศ.....	(5)
สารบัญ.....	(6)
สารบัญตาราง.....	(8)
สารบัญรูปภาพ.....	(10)
บทที่ 1 บทนำ.....	11
1.1 ที่มาและความสำคัญของปัญหา.....	11
1.2 วัตถุประสงค์ของการศึกษา.....	13
1.3 สมมุติฐานการวิจัย.....	13
1.4 ขอบเขตการศึกษา.....	13
1.5 คำจำกัดความในการวิจัย.....	14
1.6 กรอบแนวคิด.....	16
1.7 ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ.....	16
บทที่ 2 แนวคิด ทฤษฎี และผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	17
2.1 แนวความคิดเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมของประชาชน.....	17
2.2 แนวความคิดเกี่ยวกับการจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม.....	23
2.3 ข้อมูลพื้นฐานของอำเภอวังสมบูรณ์ จังหวัดสระแก้ว.....	25
2.4 งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	27
บทที่ 3 วิธีดำเนินการวิจัย.....	32
3.1 ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง.....	32
3.2 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย.....	33
3.3 การเก็บรวบรวมข้อมูล.....	35
3.4 วิธีการวิเคราะห์ข้อมูล.....	35

สารบัญ (ต่อ)

	หน้า
บทที่ 4 ผลการวิจัย.....	37
4.1 ผลวิเคราะห์ข้อมูลลักษณะส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม	38
4.2 ผลวิเคราะห์ข้อมูลการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดการทรัพยากรธรรมชาติและ สิ่งแวดล้อม ในเขตพื้นที่อำเภอวังสมบูรณ์ จังหวัดสระแก้ว.....	40
4.3 การวิเคราะห์ข้อมูลด้วยสถิติเชิงอนุมาน	46
บทที่ 5 สรุปอภิปรายผล และข้อเสนอแนะ.....	53
5.1 สรุปผลการวิจัย.....	53
5.2 อภิปรายผล.....	54
5.3 ข้อเสนอแนะ	58
บรรณานุกรม.....	60
ภาคผนวก.....	63
ประวัติผู้เขียน	69

สารบัญตาราง

	หน้า
ตารางที่ 3.1 แสดงกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย	32
ตารางที่ 4.1 จำนวนและค่าร้อยละของข้อมูลลักษณะส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม	38
ตารางที่ 4.2 ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดการ ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ในเขตพื้นที่อำเภอวังสมบูรณ์ จังหวัดสระแก้ว ด้านการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ.....	40
ตารางที่ 4.3 ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดการ ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ในเขตพื้นที่อำเภอวังสมบูรณ์ จังหวัดสระแก้ว ด้านการมีส่วนร่วมในการดำเนินงาน	41
ตารางที่ 4.4 ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดการ ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ในเขตพื้นที่อำเภอวังสมบูรณ์ จังหวัดสระแก้ว ด้านการมีส่วนร่วมในการรับผลประโยชน์.....	43
ตารางที่ 4.5 ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดการ ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ในเขตพื้นที่อำเภอวังสมบูรณ์ จังหวัดสระแก้ว ด้านการมีส่วนร่วมในการประเมินผล.....	44
ตารางที่ 4.6 ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน การมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดการ ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ในเขตพื้นที่อำเภอวังสมบูรณ์ จังหวัดสระแก้ว โดยภาพรวมรายด้าน	45
ตารางที่ 4.7 การเปรียบเทียบเพศกับการมีส่วนร่วมในการจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ในเขตพื้นที่อำเภอวังสมบูรณ์ จังหวัดสระแก้ว	46
ตารางที่ 4.8 ผลวิเคราะห์ความแปรปรวนเพื่อเปรียบเทียบความแตกต่างของการมีส่วนร่วมของ ประชาชนในการจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ในเขตพื้นที่อำเภอ วังสมบูรณ์ จังหวัดสระแก้ว จำแนกตามอายุ	47
ตารางที่ 4.9 ผลวิเคราะห์เปรียบเทียบรายคู่ ของค่าเฉลี่ยการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดการ ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ในเขตพื้นที่อำเภอวังสมบูรณ์ จังหวัดสระแก้ว ภาพรวมรายด้าน จำแนกตามอายุ.....	47
ตารางที่ 4.10 การเปรียบเทียบระดับการศึกษากับการมีส่วนร่วมในการจัดการทรัพยากรธรรมชาติและ สิ่งแวดล้อมในเขตพื้นที่อำเภอวังสมบูรณ์ จังหวัดสระแก้ว.....	48

สารบัญตาราง (ต่อ)

หน้า

ตารางที่ 4.11	ผลวิเคราะห์ความแปรปรวนเพื่อเปรียบเทียบ ความแตกต่างของการมีส่วนร่วม ของประชาชนในการจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมในเขตพื้นที่ อำเภอวังสมบูรณ์ จังหวัดสระแก้ว จำแนกตามอาชีพ	49
ตารางที่ 4.12	ผลวิเคราะห์เปรียบเทียบรายคู่ ของค่าเฉลี่ยการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดการ ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ในเขตพื้นที่อำเภอวังสมบูรณ์ จังหวัดสระแก้ว ภาพรวมรายด้าน จำแนกตามอาชีพ.....	50
ตารางที่ 4.13	ผลวิเคราะห์ความแปรปรวนเพื่อเปรียบเทียบความแตกต่างของการมีส่วนร่วมของ ประชาชนในการจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ในเขตพื้นที่อำเภอ วังสมบูรณ์ จังหวัดสระแก้ว จำแนกตามรายได้.....	51
ตารางที่ 4.14	ผลวิเคราะห์เปรียบเทียบรายคู่ ของค่าเฉลี่ยการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดการ ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ในเขตพื้นที่อำเภอวังสมบูรณ์ จังหวัดสระแก้ว ภาพรวมรายด้าน จำแนกตามรายได้.....	52
ตารางที่ 4.15	สรุปผลการทดสอบสมมติฐาน.....	53

สารบัญรูปภาพ

	หน้า
ภาพที่ 1.1 แสดงกรอบแนวคิดการวิจัย.....	16
ภาพที่ 2.1 วงจรการมีส่วนร่วม.....	20

บทที่ 1

บทนำ

1.1 ที่มาและความสำคัญของปัญหา

อดีตพื้นที่ป่ารอยต่อ 5 จังหวัด เป็นป่าขนาดใหญ่ตอนกลางของภาคตะวันออกเฉียงเหนือของประเทศไทย มีอาณาเขตครอบคลุมติดต่อกันถึง 5 จังหวัด คือ จังหวัด ฉะเชิงเทรา จันทบุรี ชลบุรี ระยอง และสระแก้ว ซึ่งเป็นป่าดงดิบลุ่มต่ำที่ไม่ผลัดใบ เป็นพื้นที่รอยเชื่อมต่อ (Transition Zone) ระหว่างระบบนิเวศภาคกลางกับภาคตะวันออกเฉียงเหนือ จึงมีความหลากหลายทางชีวภาพ (Biodiversity) มากมาย ดังนั้นราษฎรโดยรอบพื้นที่ได้อาศัยทำกิน เก็บหาของป่า และยังเป็นแหล่งต้นน้ำของแม่น้ำหลายสาย เช่น แม่น้ำบางปะกง แม่น้ำจันทบุรี แม่น้ำประแสร์ ทำให้ราษฎรทั้ง 5 จังหวัดมีน้ำกินน้ำใช้อย่างพอเพียงมาโดยตลอด ตั้งแต่ปี พ.ศ.2510 เป็นต้นมา ป่าผืนนี้ลดพื้นที่ลงตามลำดับและในปี พ.ศ. 2523 ซึ่งถือว่าเป็นอัตราการบุกรุกที่สูงมากจนถึงขั้นวิกฤต ซึ่งธรรมชาติไม่สามารถที่จะรักษาคุณภาพด้วยตัวของมันเอง และในปี พ.ศ.2525 มีผู้ก่อการร้ายคอมมิวนิสต์เข้ามาอาศัยอยู่ ซึ่งมีสภาพภูมิประเทศที่เป็นภูเขา และป่าทึบเป็นฐานปฏิบัติการ ตลอดจนบุคคลและกลุ่มอิทธิพล หรือกลุ่มผลประโยชน์โดยมิชอบด้วยกฎหมาย อันเป็นการบั่นทอนความมั่นคงของประเทศ ซึ่งสิ่งเหล่านี้ก่อให้เกิดผลกระทบต่อระบบนิเวศวิทยาอย่างต่อเนื่องเรื่อยมา (โครงการอนุรักษ์ทรัพยากรป่าไม้และสัตว์ป่าในพื้นที่ป่ารอยต่อ 5 จังหวัด (ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ) อันเนื่องมาจากพระราชดำริในพื้นที่อำเภอวังสมบูรณ์และพื้นที่ใกล้เคียง, 2554)

ปัจจุบันพื้นที่ป่าลดลงอย่างรวดเร็ว ซึ่งมีสาเหตุหลักเกิดจากปัญหาการเพิ่มขึ้นของจำนวนประชากร ตลอดจนการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานต่าง ๆ ผ่านเข้าไปในพื้นที่ซึ่งมีสภาพป่าเพื่อการพัฒนาประเทศเป็นแรงจูงใจหลักที่ทำให้มีการแสวงหาที่ดินเพิ่มขึ้น จนทรัพยากรธรรมชาติสูญสิ้น หรือเสื่อมโทรมลง เช่น ดินเสีย น้ำเสีย ป่าจำนวนมากถูกบุกรุกทำลาย อากาศเป็นพิษ เกิดเป็นปัญหาการขาดแคลนทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมที่เป็นพิษ (ทรูปลูกปัญญา, 2559) ซึ่งมีสาเหตุที่สำคัญของปัญหาทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมเหล่านี้ คือ ประชาชนขาดการมีส่วนร่วม ขาดจิตสำนึกที่จะรับผิดชอบต่อส่วนรวม คำนึงถึงประโยชน์ส่วนตนเป็นหลัก ขาดระเบียบวินัย และอีกประการหนึ่ง คือประชาชนต่างมองว่า การพิทักษ์รักษาและการแก้ไขปัญหาสิ่งแวดล้อมเป็นหน้าที่ของรัฐไม่ใช่หน้าที่ของตนเอง ซึ่งผลกระทบมาจากการเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจที่รวดเร็วด้วย ทำให้ทรัพยากรและสิ่งแวดล้อมทั้งภายในประเทศและในท้องถิ่นมีแนวโน้มถูกทำลาย การประดิษฐ์และการพัฒนาเทคโนโลยีเพื่อเอื้ออำนวยความสะดวกเพื่อตอบสนองความต้องการของมนุษย์อย่างผิดวิธี ขาดการวางแผนการจัดการที่เหมาะสมทำให้ทรัพยากรธรรมชาติเสื่อมโทรมลง (รุ่งทิพย์ บำรุงสุข, 2555)

มนุษย์มีความสัมพันธ์กับทรัพยากรธรรมชาติ และสิ่งแวดล้อมอย่างใกล้ชิด ทั้งในฐานะที่เป็นส่วนหนึ่งของธรรมชาติ และในขณะเดียวกันก็เป็นผู้ใช้ประโยชน์จากธรรมชาติในการดำรงชีวิต เนื่องจากสาเหตุสำคัญหลายประการ ได้แก่ การลักลอบตัดไม้ทำลายป่า การเผาป่า การบุกรุก ทำลายป่า เพื่อต้องการที่ดินเป็นที่อยู่อาศัย และทำการเกษตร การทำไร่เลื่อนลอยในพื้นที่ต้นน้ำ ลำธาร และการใช้ที่ดินเพื่อดำเนินโครงการของรัฐบาล ซึ่งการตัดวงใช้ประโยชน์ที่มากเกินไป และขาดความระมัดระวังในการใช้ ก็ย่อมจะก่อให้เกิดความเสื่อมโทรมของทรัพยากรและสิ่งแวดล้อม จนกลายเป็นปัญหาสิ่งแวดล้อมที่ย้อนกลับมาส่งผลกระทบต่อคุณภาพชีวิต และความเป็นอยู่ของมนุษย์ในที่สุด (สารานุกรมไทยสำหรับเยาวชน, 2539)

สภาพปัญหาทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ไม่ว่าจะเป็นระดับท้องถิ่นหรือระดับชาติ จะมีลักษณะไม่แตกต่างกัน ซึ่งที่ผ่านมาปัญหานี้ได้รับการแก้ไขจากหน่วยงานของรัฐบ้างแล้ว แต่ยังไม่บรรลุผลสำเร็จเท่าที่ควร ทั้งนี้เพราะมีสาเหตุหลักมาจากกฎหมายที่มีอยู่มีลักษณะของการบริหารจัดการทรัพยากรขาดประสิทธิภาพในการบังคับใช้ และประชาชนยังขาดความร่วมมือ เพราะพวกเขาคิดว่าปัญหาทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมเป็นปัญหาที่ไกลตัวผลกระทบที่จะเกิดขึ้นไม่ปรากฏให้เห็นในทันทีทันใด ส่วนใหญ่มักจะเป็นเรื่องที่ต้องใช้ระยะเวลาอันยาวนาน ทำให้ประชาชนโดยทั่วไปไม่ค่อยได้ให้ความสนใจมากนัก (ณัฐวรรธน์ สุนทรวิโรจน์, 2556)

ผู้ศึกษาในฐานะที่รับผิดชอบในการทำโครงการอนุรักษ์ทรัพยากรป่าไม้และสัตว์ป่าในพื้นที่ป่ารอยต่อ 5 จังหวัด (ภาคตะวันออก) อันเนื่องมาจากพระราชดำริในพื้นที่อำเภอวังสมบูรณ์และพื้นที่ใกล้เคียง จังหวัดสระแก้ว มีความตระหนักและต้องการที่จะพัฒนาทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมที่ดี และเพื่อให้ประชาชนตระหนักถึงความสำคัญ และให้คุณค่าของทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม รับรู้ถึงปัจจัยที่ส่งผลต่อทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมเพื่อการนำไปสู่การเฝ้าระวัง และการมีส่วนร่วมในการจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม และการใช้ประโยชน์ร่วมกัน ซึ่งงานวิจัยฉบับนี้จะเป็นจุดเริ่มต้นของวัฒนธรรมการมีส่วนร่วมรับผิดชอบในการจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมของชุมชน ช่วยให้ประชาชนได้เกิดความรู้ มองเห็นคุณค่าและประโยชน์ของทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมที่มีอยู่รอบ ๆ ตัว ทำให้เกิดจิตสำนึกในการรักษา และร่วมกันอนุรักษ์ ด้วยการใช้ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมอย่างประหยัด และเพื่อให้เกิดผลเสียหายกับทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมให้น้อยที่สุด อันจะนำมาซึ่งความเป็นอยู่ที่ดีขึ้นของประชาชนและชื่อเสียงของพื้นที่อำเภอวังสมบูรณ์ จังหวัดสระแก้ว

1.2 วัตถุประสงค์ของการศึกษา

1.2.1 เพื่อศึกษาการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ในเขตพื้นที่อำเภอวังสมบูรณ์ จังหวัดสระแก้ว

1.2.2 เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ของการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ในเขตพื้นที่อำเภอวังสมบูรณ์ จังหวัดสระแก้ว

1.3 สมมุติฐานการวิจัย

1.3.1 ประชาชนที่มีเพศแตกต่างกัน มีส่วนร่วมในการจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ในเขตพื้นที่อำเภอวังสมบูรณ์ จังหวัดสระแก้ว ไม่แตกต่างกัน

1.3.2 ประชาชนที่มีอายุแตกต่างกัน มีส่วนร่วมในการจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ในเขตพื้นที่อำเภอวังสมบูรณ์ จังหวัดสระแก้ว ไม่แตกต่างกัน

1.3.3 ประชาชนที่มีระดับการศึกษาแตกต่างกัน มีส่วนร่วมในการจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ในเขตพื้นที่อำเภอวังสมบูรณ์ จังหวัดสระแก้ว ไม่แตกต่างกัน

1.3.4 ประชาชนที่มีอาชีพแตกต่างกัน มีส่วนร่วมในการจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ในเขตพื้นที่อำเภอวังสมบูรณ์ จังหวัดสระแก้ว ไม่แตกต่างกัน

1.3.5 ประชาชนที่มีรายได้แตกต่างกัน มีส่วนร่วมในการจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ในเขตพื้นที่อำเภอวังสมบูรณ์ จังหวัดสระแก้ว ไม่แตกต่างกัน

1.4 ขอบเขตการศึกษา

การศึกษาเรื่อง การมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ของประชาชน ในเขตพื้นที่อำเภอวังสมบูรณ์ จังหวัดสระแก้ว มีขอบเขตการศึกษา ดังนี้

1.4.1 ขอบเขตด้านประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1.4.1.1 ประชากร

ประชากรที่ใช้ในการศึกษาในครั้งนี้ เป็นประชาชนในเขตพื้นที่อำเภอวังสมบูรณ์ จังหวัดสระแก้ว

1.4.1.2 กลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษา เป็นประชาชนในเขตพื้นที่อำเภอวังสมบูรณ์ จังหวัดสระแก้ว จำนวน 10 หมู่บ้าน ได้แก่ (1) บ้านชัยเกษมพัฒนา (2) บ้านชุมทอง (3) บ้านคลองอุดม (4) บ้านคลองอิงดำ (5) บ้านคลองชล (6) บ้านทับฟ้าพัฒนา (7) บ้านวังดารา (8) บ้านวังทรัพย์ (9) บ้านวังทอง และ (10) บ้านคลองไม้เลี้ยว โดยใช้การสุ่มตัวอย่างแบบง่าย (Simple Random Sampling)

ได้กลุ่มตัวอย่างจำนวน 400 ตัวอย่าง ซึ่งจำนวนดังนี้ได้มาจากการคำนวณหาขนาดของกลุ่มตัวอย่าง โดยใช้สูตรของ Taro Yamane (1967)

1.4.2 ขอบเขตด้านเนื้อหา

เนื้อหาที่นำมาใช้ศึกษา เพื่อกำหนดกรอบแนวคิดของการตั้งสมมติฐานการสร้าง เครื่องมือการวิเคราะห์ข้อมูลและการอภิปรายผลการศึกษาที่ได้รับจากการทฤษฎีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องในเรื่องต่อไปนี้ คือ

1.4.2.1 แนวความคิดเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมของประชาชน

1.4.2.2 แนวความคิดเกี่ยวกับการจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

1.4.2.3 ข้อมูลพื้นฐานของอำเภอวังสมบูรณ์ จังหวัดสระแก้ว

1.4.2.4 งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

1.4.3 ขอบเขตด้านระยะเวลาในการศึกษา

ในการวิจัยครั้งนี้ทำการศึกษาตามกรอบแนวคิดในการวิจัยของการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ในเขตพื้นที่อำเภอวังสมบูรณ์ จังหวัดสระแก้ว ในช่วงเดือนกันยายน พ.ศ. 2562 ถึงเดือนธันวาคม พ.ศ. 2562

1.5 คำจำกัดความในการวิจัย

1.5.1 ทรัพยากรธรรมชาติ (Natural Resources) หมายถึง สิ่งต่างๆ ที่เกิดขึ้นเองหรืออาจจะ มีอยู่ตามธรรมชาติ เช่น ดิน น้ำ ป่าไม้ และสัตว์ป่า เป็นต้น โดยมนุษย์สามารถนำสิ่งเหล่านั้นมาใช้ประโยชน์ในการดำรงชีวิตได้ ทรัพยากรธรรมชาตินั้นเป็นสิ่งที่สำคัญ นับเป็นต้นทุนที่มนุษย์นำมาใช้เพื่อความเจริญทางเศรษฐกิจ พื้นที่ใดก็ตามที่อุดมสมบูรณ์ไปด้วยทรัพยากรธรรมชาติ พื้นที่นั้น ๆ จะมีความร่ำรวยและเกิดความเจริญทางด้านเศรษฐกิจ หากเมื่อใดก็ตามที่มนุษย์นำทรัพยากรดังกล่าว มาใช้อย่างไม่ถูกวิธี ก็จะทำให้ทรัพยากรธรรมชาติบางชนิดสูญสิ้นไปจากโลกนี้ ดังนั้นทุกคนควรที่จะ เข้าใจและเรียนรู้ถึงความสำคัญในเรื่องของทรัพยากรธรรมชาติ ประเภทของทรัพยากรธรรมชาติและเข้าใจถึงทรัพยากรธรรมชาติเหล่านั้นเพื่อการวางแผนการจัดการที่มีคุณภาพ (กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม, 2551)

1.5.2 สิ่งแวดล้อม (Environment) หมายถึง สิ่งต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นเองตามธรรมชาติ หรือสิ่ง ที่มนุษย์สร้างขึ้นมา ซึ่งมีอยู่รอบ ๆ ตัว มีทั้งดีและไม่ดี สิ่งที่อยู่รอบตัวมนุษย์ทั้งสิ่งมีชีวิตและสิ่งที่ไม่มีชีวิต สิ่งที่เป็นรูปธรรมและสิ่งที่เป็นนามธรรม ทั้งสิ่งที่เกิดขึ้นเองตามธรรมชาติและสิ่งที่มีมนุษย์สร้างขึ้น ล้วนมีส่วนเกี่ยวข้องกันเป็นปัจจัยในการเกื้อกูลซึ่งกันและกัน ซึ่งผลกระทบจากปัจจัยหนึ่งมีส่วนเสริมสร้าง

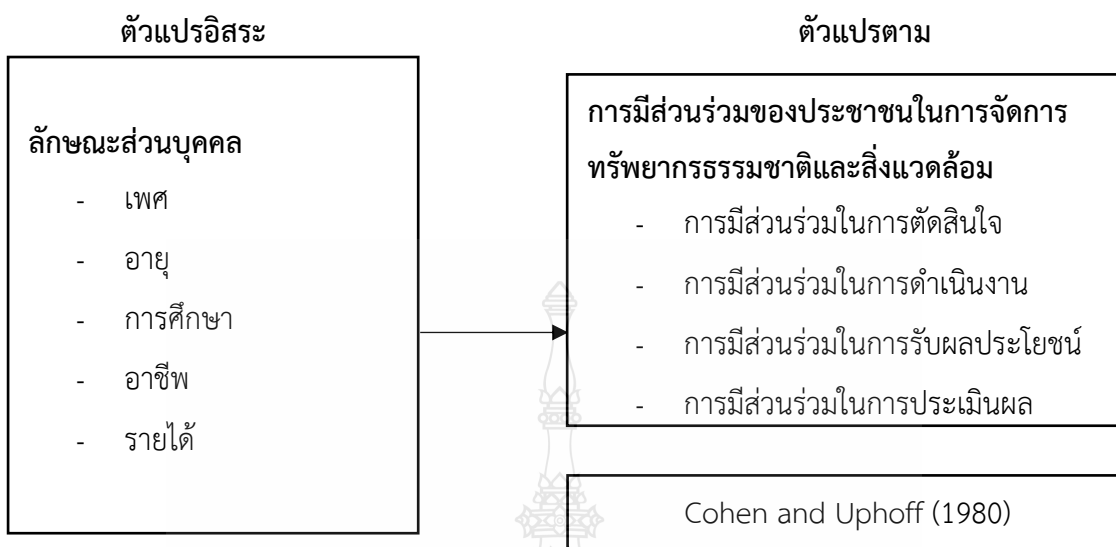
หรือทำลายปัจจัยอื่นอย่างหลีกเลี่ยงไม่ได้ เป็นวงจรที่เกี่ยวเนื่องกันทั้งระบบ (สารานุกรมไทยสำหรับเยาวชน, 2538)

1.5.3 การจัดการ (Management) หมายถึง การทำงานหรือกิจกรรมใด ๆ ที่กลุ่มบุคคลในองค์กรหรือในทีม ร่วมมือกันทำงานเพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ตามเป้าหมาย โดยการดำเนินการตามกระบวนการที่กำหนดไว้ตามขั้นตอนต่าง ๆ ที่วางแผนตั้งแต่ต้น ซึ่งการดำเนินการนั้นจะต้องสำเร็จตามแผนที่ตั้งไว้

1.5.4 การมีส่วนร่วมของประชาชน (Public Participation) หมายถึง การเปิดโอกาสให้ประชาชนทุกคนได้มีส่วนร่วมในทุก ๆ ขั้นตอน ไม่ว่าจะ เป็นในเรื่องการพัฒนา การแก้ไขปัญหา หรือการป้องกัน โดยเปิดโอกาสให้มีส่วนร่วมในการแสดงความคิดเห็น วางแผน ตัดสินใจ และปฏิบัติตามแผนนั้น ๆ ร่วมตรวจสอบ ติดตาม และรับผิดชอบในเรื่องต่าง ๆ อันเรื่องนั้นมีผลกระทบต่อประชาชน ชุมชน ท้องถิ่นและเครือข่ายทุกๆ พื้นที่

1.6 กรอบแนวคิดในการวิจัย

ภาพที่ 1.1 กรอบแนวคิดในการวิจัย

1.7 ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1.7.1 ได้ทราบถึงการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม เพื่อนำไปเพื่อไปพัฒนา ในเขตพื้นที่อำเภอวังสมบูรณ์ จังหวัดสระแก้ว

1.7.2 เพื่อทราบถึงผลการเปรียบเทียบการมีส่วนร่วมของประชาชน ในการจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม เพื่อนำไปปรับแผนการพัฒนา ในเขตพื้นที่อำเภอวังสมบูรณ์ จังหวัดสระแก้ว

1.7.3 ผู้บริหารโครงการอนุรักษ์ทรัพยากรป่าไม้และสัตว์ป่าในพื้นที่ป่ารอยต่อ 5 จังหวัด (ภาคตะวันออก) อันเนื่องมาจากพระราชดำริในพื้นที่อำเภอวังสมบูรณ์และพื้นที่ใกล้เคียง สามารถนำผลที่ได้ไปพิจารณาใช้เพื่อการวางแผนและพัฒนาพื้นที่ต่อไป

บทที่ 2

แนวคิด ทฤษฎี และผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

การมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ในเขตพื้นที่อำเภอวังสมบูรณ์ จังหวัดสระแก้ว โดยผู้วิจัยได้ทำการค้นคว้างานวิจัยที่เกี่ยวข้องโดยมีแนวคิดและทฤษฎี ดังต่อไปนี้

- 2.1 แนวความคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมของประชาชน
- 2.2 แนวความคิดเกี่ยวกับการจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม
- 2.3 ข้อมูลพื้นฐานของอำเภอวังสมบูรณ์ จังหวัดสระแก้ว
- 2.4 งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

2.1 แนวความคิดเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมของประชาชน

2.1.1 ความหมายของการมีส่วนร่วม

การมีส่วนร่วม (Participation) คือการสื่อสารในระบบเปิด หรือการสื่อสารสองทางระหว่างบุคคลกลุ่ม บุคคลชุมชน หรือองค์การในการดำเนินกิจกรรมใดกิจกรรมหนึ่ง หรือลานกิจกรรม ทั้งเป็นทางการและไม่เป็นทางการ ซึ่งการมีส่วนร่วมจะเกี่ยวข้องกับกระบวนการให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมหรือส่วนเกี่ยวข้องในการดำเนินงานพัฒนาร่วมกันคิด ร่วมกันตัดสินใจ ร่วมกันดำเนินการ และร่วมรับผลประโยชน์โดยมีเป้าหมายเพื่อให้บรรลุจุดมุ่งหมายร่วมกันของกลุ่มและเป็นการเสริมสร้างความสามัคคี ความรู้สึกร่วมรับผิดชอบกับกลุ่มด้วย (ยุพาพร รุ่งงาม, 2545) และนอกจากนี้ยังมีนักวิชาการหลายท่านได้ให้ความหมายเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมของประชาชน ไว้ดังนี้

William W. Reeder (1974 อ้างถึงใน ธีธรรธรณ์ สุนทรวิโรจน์, 2556) ได้ให้ความหมายของการมีส่วนร่วมของประชาชน หมายถึง การมีส่วนร่วมในการปะทะสังสรรค์ทางสังคม ซึ่งรวมทั้งการมีส่วนร่วมของปัจเจกบุคคลและการมีส่วนร่วมของกลุ่ม

นิรันดร์ จงวุฒิเวศย์ (2527) ได้สรุปความหมายของการมีส่วนร่วมว่า หมายถึง ทางด้านจิตใจและอารมณ์มีความเกี่ยวข้องกัน ระหว่างบุคคลหนึ่งในสถานการณ์กลุ่ม ซึ่งผลลัพธ์การเกี่ยวข้องนี้เป็นเหตุจูงใจให้ปฏิบัติสิ่งหนึ่งให้บรรลุจุดมุ่งหมายของกลุ่มนั้นกับทั้งทำให้เกิดการมีส่วนร่วมรับผิดชอบกับกลุ่มด้วย

นรินทร์ชัย พัฒนพงศา (2546) ได้สรุปความหมายของการมีส่วนร่วมว่า การมีส่วนร่วม คือ การที่ฝ่ายใดฝ่ายหนึ่งที่ไม่เคยได้เข้าร่วมในกิจกรรมต่าง ๆ หรือเข้าร่วมการตัดสินใจหรือเคยมาเข้าร่วม

ด้วยเล็กน้อย ได้เข้าร่วมมากขึ้นเป็นไปอย่างมีอิสรภาพ เสมอภาค มิใช่มีส่วนร่วมอย่างผิวเผิน แต่เข้าร่วมด้วยอย่างแท้จริงยิ่งขึ้น และการเข้าร่วมนั้นต้องเริ่มตั้งแต่ขั้นแรกจนถึงขั้นสุดท้ายของโครงการ

สุรียั ตัณฑศรีสุโรจน์ (2531) ได้สรุปถึงการมีส่วนร่วมว่า เป็นการร่วมมือร่วมปฏิบัติและร่วมรับผิดชอบด้วยกันไม่ว่าจะเป็นปัจเจกบุคคลหรือของกลุ่ม ทั้งนี้ เพื่อให้เกิดการดำเนินการพัฒนา และการเปลี่ยนแปลงไปในทิศทางที่ต้องการ และเพื่อบรรลุเป้าหมายที่ตั้งไว้

อคิน รพีพัฒน์ (2527) ได้ให้ความหมายของการมีส่วนร่วมของประชาชนว่า “ให้ประชาชนเป็นผู้คิดค้นปัญหา เป็นผู้นำทุกอย่าง” ไม่ใช่ที่เรากำหนดไปแล้วให้ประชาชนเข้ามาร่วมในเรื่องใดเรื่องหนึ่ง ทุกอย่างต้องเป็นเรื่องที่ประชาชนคิดขึ้นมา

วิษณุ หยกจินดา (2557) ได้สรุปถึงการมีส่วนร่วมของประชาชน หมายถึง ความร่วมมือ ร่วมปฏิบัติ และร่วมรับผิดชอบด้วยกัน ไม่ว่าจะเป็นของบุคคลหรือของกลุ่ม ทั้งนี้ เพื่อให้เกิดการดำเนินงาน เกิดการพัฒนา และเกิดการเปลี่ยนแปลงไปในทิศทางที่ต้องการ

จากความหมายต่าง ๆ ของการมีส่วนร่วมสรุปได้ว่า การมีส่วนร่วมนั้นคือการเปิดโอกาสให้ทุกคนได้มีส่วนร่วมในการคิดริเริ่ม การตัดสินใจ การกระทำการรับผลประโยชน์ และการร่วมรับผิดชอบในเรื่องต่าง ๆ อันมีผลกระทบมาถึงตัวทุกคนเองการที่จะสามารถทำให้ทุกคน มีส่วนร่วมในการพัฒนา ผู้กระทำการเปลี่ยนแปลงจะต้องยอมรับในปรัชญาทางการพัฒนาชุมชนที่ว่า มนุษย์ทุกคนต่างมีความปรารถนาที่จะอยู่ร่วมกับผู้อื่นอย่างมีความสุข ได้รับการปฏิบัติอย่างเป็นธรรม และเป็นที่ยอมรับของผู้อื่น และพร้อมที่จะอุทิศตนเพื่อกิจกรรมของชุมชนและสังคม ขณะเดียวกันจะต้องยอมรับว่ามนุษย์นั้นสามารถพัฒนาได้ถ้ามีโอกาสและการชี้แนะที่ถูกต้อง

2.1.2 องค์ประกอบของการมีส่วนร่วม

หลักการสร้างการมีส่วนร่วมของประชาชน หมายถึงการเปิดโอกาสให้ประชาชนและผู้ที่เกี่ยวข้องทุกภาคส่วนของสังคม ได้เข้ามามีส่วนร่วมกับภาครัฐ ซึ่งสามารถแบ่งระดับของการสร้างการมีส่วนร่วมของประชาชนออกเป็น 5 ระดับ ดังนี้ (การบริหารราชการแบบมีส่วนร่วม, 2553)

2.1.2.1 การให้ข้อมูลข่าวสาร (Inform) ถือเป็นการมีส่วนร่วมของประชาชนในระดับต่ำที่สุด แต่เป็นระดับที่สำคัญที่สุด เพราะเป็นก้าวแรกของการที่ภาครัฐจะเปิดโอกาสให้ประชาชนเข้าสู่กระบวนการ มีส่วนร่วมในเรื่องต่าง ๆ วิธีการให้ข้อมูลสามารถใช้ช่องทางต่างๆ เช่น เอกสาร สิ่งพิมพ์ การเผยแพร่ข้อมูลข่าวสารผ่านทางสื่อต่าง ๆ การจัดนิทรรศการ จัดหมายข่าว การจัดงาน แลกเปลี่ยน การติดประกาศ และการการให้ข้อมูลผ่านเว็บไซต์

2.1.2.2 การรับฟังความคิดเห็น (Consult) เป็นกระบวนการที่เปิดให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการให้ข้อมูล ข้อเท็จจริง และความคิดเห็นเพื่อประกอบการตัดสินใจของหน่วยงานภาครัฐ

ด้วยวิธีต่างๆ เช่น การรับฟังความคิดเห็น การสำรวจความคิดเห็น การจัดเวทีสาธารณะ การแสดงความคิดเห็นผ่านเว็บไซต์

2.1.2.3 การเกี่ยวข้อง (Involve) เป็นการเปิดโอกาสให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการปฏิบัติงานหรือร่วมเสนอแนะทางที่นำไปสู่การตัดสินใจ เพื่อสร้างความมั่นใจให้ประชาชนว่าข้อมูลความคิดเห็น และความต้องการของประชาชนจะถูกนำไปพิจารณาเป็นทางเลือกในการบริหารงานของภาครัฐ เช่น การประชุมเชิงปฏิบัติการเพื่อพิจารณาประเด็นนโยบายสาธารณะ ประชาพิจารณ์ การจัดตั้งคณะทำงานเพื่อเสนอแนะประเด็นนโยบาย

2.1.2.4 ความร่วมมือ (Collaboration) เป็นการให้กลุ่มประชาชน ผู้แทนภาคสาธารณะมีส่วนร่วมโดยเป็นหุ้นส่วนกับภาครัฐในทุกขั้นตอนของการตัดสินใจ และมีการดำเนินกิจกรรมร่วมกันอย่างต่อเนื่อง เช่น คณะกรรมการที่มีฝ่ายประชาชนร่วมเป็นกรรมการ

2.1.2.5 การเสริมอำนาจแก่ประชาชน (Empower) เป็นขั้นที่ให้บทบาทประชาชนในระดับสูงที่สุด โดยให้ประชาชนเป็นผู้ตัดสินใจ เช่น การลงประชามติในประเด็นสาธารณะต่าง ๆ โครงการกองทุนหมู่บ้านที่มอบอำนาจให้ประชาชนเป็นผู้ตัดสินใจทั้งหมด

สรุปได้ว่า การมีส่วนร่วมของประชาชนสามารถทำได้หลายระดับ หลายอย่าง ซึ่งบางอย่างสามารถทำได้ง่าย ๆ แต่บางอย่างก็ต้องใช้เวลา ขึ้นอยู่กับความต้องการเข้ามามีส่วนร่วมของประชาชน ทั้งค่าใช้จ่ายและความจำเป็นในการเปิดโอกาสให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วม การมีส่วนร่วมของประชาชนเป็นเรื่องละเอียดอ่อนจึงต้องมีการพัฒนาความรู้ความเข้าใจในการให้ข้อมูลที่ถูกต้องแก่ประชาชน การรับฟังความคิดเห็น การเปิดโอกาสให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วม รวมถึงการพัฒนาทักษะและศักยภาพข้าราชการทุกระดับควบคู่กันไปด้วย

2.1.3 แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับการมีส่วนร่วม

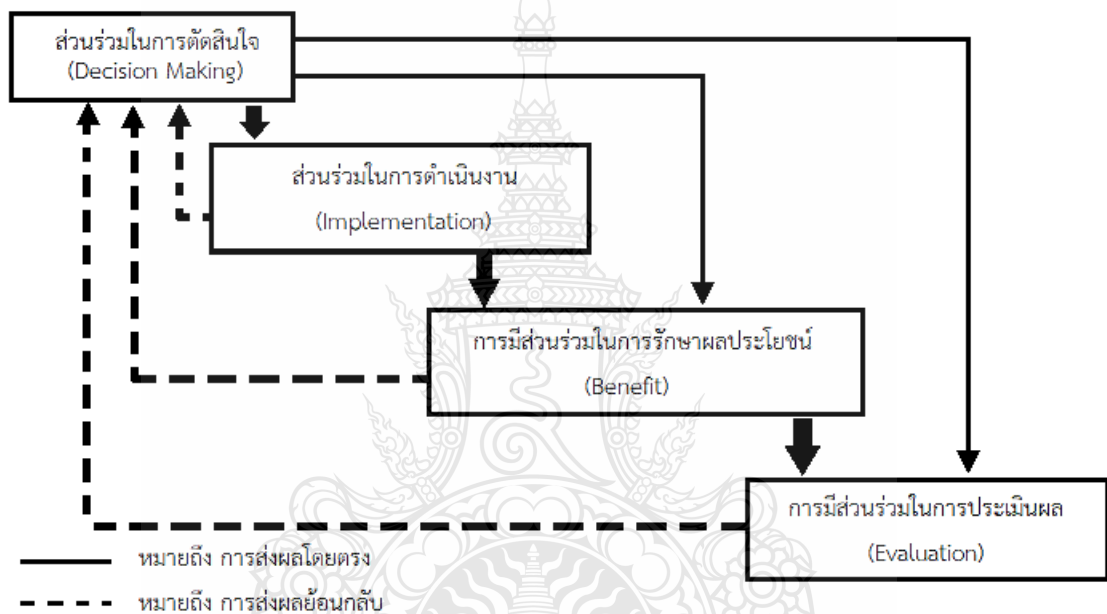
Cohen and Uphoff (1980 อ้างถึงใน วิษณุ หยกจินดา, 2557) เสนอรูปแบบการมีส่วนร่วมเป็น 4 แบบ ดังนี้

1) การมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ (Decision making) ในกระบวนการของการตัดสินใจนั้นประการแรกสุด คือ การกำหนดความต้องการและจัดลำดับความสำคัญ จากนั้นเลือกนโยบายและประชากรที่เกี่ยวข้องการตัดสินใจในช่วงเริ่มต้น การตัดสินใจในช่วงดำเนินการวางแผน และการตัดสินใจในช่วงการปฏิบัติตามแผนที่วางไว้

2) การมีส่วนร่วมในการดำเนินงาน (Implementation) ในส่วนที่เป็นองค์ประกอบ ของการดำเนินงานตามโครงการนั้นจะได้มาจากคำถามที่ว่า ใครจะทำประโยชน์ให้แก่โครงการได้บ้างและจะทำประโยชน์โดยวิธีใด เช่น การสนับสนุนด้านทรัพยากร การบริหารงาน การประสานงานและการขอความช่วยเหลือ เป็นต้น

3) การมีส่วนร่วมในการรับผลประโยชน์ (Benefits) ในส่วนที่เกี่ยวข้องกับผลประโยชน์ นอกจากความสำคัญของผลประโยชน์ในเชิงปริมาณและคุณภาพแล้ว ยังต้องพิจารณาถึงการกระจายผลประโยชน์ภายในกลุ่ม ผลประโยชน์ของโครงการนี้รวมทั้งผลประโยชน์ในทางบวกและผลที่เกิดขึ้นในทางลบที่เป็นผลเสียของโครงการ ซึ่งจะเป็นประโยชน์และเป็นโทษต่อบุคคลในสังคม

4) การมีส่วนร่วมในการประเมินผล (Evaluation) สิ่งสำคัญที่จะต้องสังเกต คือ ความเห็น ความชอบ และความคาดหวัง ซึ่งจะมีอิทธิพลสามารถปรับหรือแปรเปลี่ยนพฤติกรรมของบุคคลในกลุ่มนี้

ภาพที่ 2.1 วงจรการมีส่วนร่วม ตามแนวคิด Cohen and Uphoff (1980)

นอกจากนี้ Cohen and Uphoff ได้เสนอลักษณะการมีส่วนร่วมของผู้บริหารเพิ่มเติม ดังนี้

1) การร่วมประชุมกลุ่มผู้ทำกิจกรรมในสถานประกอบการนั้น ๆ กล่าวคือผู้บริหารกิจกรรมได้มีส่วนร่วมในการเข้าประชุมตามวัน และเวลาที่มีการประชุม

2) การร่วมวางแผนในการประกอบธุรกิจ คือ การที่บุคคลซึ่งเป็นผู้บริหารกิจกรรมมีส่วนร่วมในการเสนอแนวความคิดใหม่ ๆ ในการปรับปรุงกิจกรรมในธุรกิจ เช่น การตลาดที่มีการเสนอให้หาตลาดใหม่ก็ถือว่าการร่วมวางแผนเป็นต้น

3) การร่วมตัดสินใจเลือกแนวทางในการปฏิบัติกิจกรรม คือ การที่ผู้บริหารกิจการมีส่วนร่วมในการคัดเลือกกิจกรรมที่จะมีขึ้นในสถานประกอบการนั้น ๆ

4) การร่วมปฏิบัติกิจกรรมต่าง ๆ คือการที่ผู้บริหารได้มีโอกาสลงมือทำกิจกรรมร่วมกับผู้อื่นในสถานประกอบการนั้น ๆ

5) การร่วมประเมินผลในกิจกรรมต่าง ๆ คือการที่ผู้บริหารกิจการมีโอกาสเป็นผู้ตรวจสอบและติดตามผลงานของกิจกรรมที่เกิดขึ้น

6) การร่วมได้รับประโยชน์จากการประกอบกิจการ คือ การที่ผู้บริหารกิจการมีโอกาสได้เงินเดือน หรือโบนัสเพิ่มมากขึ้นจากเดิม

Delbecq and Andrew (1971 อ้างถึงใน วิษณุ หยกจินดา, 2557) ได้กล่าวถึงรูปแบบของกระบวนการมีส่วนร่วมของประชาชนในการวางแผน 5 รูปแบบ ดังนี้

- 1) การรวบรวมข้อมูลรายละเอียดของโครงการต่าง ๆ
- 2) การวิเคราะห์หรือสรุปปัญหา
- 3) การจัดลำดับความสำคัญของปัญหา
- 4) ดำเนินการแก้ไขปัญหา
- 5) ติดตามและประเมินผลความสำเร็จของโครงการเพื่อนำไปสู่การพัฒนาและปรับปรุงการดำเนินงานให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

อคิน รพีพัฒน์ (อ้างถึงใน ยุพาพร รูปงาม, 2545, น. 7-9) ซึ่งสรุปทฤษฎีเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมไว้ 5 ทฤษฎี ดังนี้

- 1) ทฤษฎีการเกลี้ยกล่อมมวลชน (Mass Persuasion)

Maslow (อ้างถึงใน อคิน รพีพัฒน์, 2527) กล่าวว่า การเกลี้ยกล่อม หมายถึง การใช้คำพูดหรือการเขียน เพื่อมุ่งให้เกิดความเชื่อถือและการกระทำ ซึ่งการเกลี้ยกล่อมมีประโยชน์ในการแก้ไขปัญหาความขัดแย้งในการปฏิบัติงานและถ้าจะให้ เกิดผลดีผู้เกลี้ยกล่อมจะต้องมีศิลปะในการสร้างความสนใจในเรื่องที่จะเกลี้ยกล่อม

โดยเฉพาะในเรื่อง ความต้องการของคนตามหลักทฤษฎีของ Maslow ที่เรียกว่าลำดับขั้น ความต้องการ (Hierarchy of Needs) คือ ความต้องการของคนจะเป็นไปตามลำดับจากน้อยไปมาก มีทั้งหมด 5 ระดับ ดังนี้

(1) ความต้องการทางด้านสรีระวิทยา (Physiological Needs) เป็นความต้องการ ขั้นพื้นฐานของมนุษย์ (Survival Need) ได้แก่ ความต้องการทางด้านอาหาร ยา เครื่องนุ่งห่มที่อยู่อาศัย ยารักษาโรค และความต้องการทางเพศ

(2) ความต้องการความมั่นคงปลอดภัยของชีวิต (Safety and Security Needs) ได้แก่ ความต้องการที่อยู่อาศัยอย่างมีความปลอดภัยจากการถูกทำร้ายร่างกาย หรือถูกขโมยทรัพย์สินหรือความมั่นคงในการทำงานและการมีชีวิตอยู่อย่างมั่นคงในสังคม

(3) ความต้องการทางด้านสังคม (Social Needs) ได้แก่ ความต้องการความรัก ความต้องการที่จะให้สังคมยอมรับว่าตนเป็นส่วนหนึ่งของสังคม

(4) ความต้องการที่จะมีเกียรติยศชื่อเสียง (Self-esteem Needs) ได้แก่ ความภาคภูมิใจ ความต้องการดีเด่นในเรื่องหนึ่งที่จะให้ได้รับการยกย่องจากบุคคลอื่น ความต้องการ ด้านนี้เป็นความต้องการระดับสูงที่เกี่ยวกับความมั่นใจในตัวเองในเรื่องความสามารถ และความสำคัญของบุคคล

(5) ความต้องการความสำเร็จแห่งตน (Self-actualization Needs) เป็นความต้องการในระบบสูงสุด ที่อยากจะให้เกิดความสำเร็จในทุกสิ่งทุกอย่างตามความนึกคิดของตนเองเพื่อจะพัฒนาตนเองให้ดีที่สุดเท่าที่จะทำได้ความต้องการนี้จึงเป็นความต้องการ พิเศษของบุคคลที่จะพยายามผลักดันชีวิตของตนเองให้เป็นแนวทางที่ดีที่สุด

2) ทฤษฎีการระดมสร้างขวัญของคนในชาติ (National Morale)

คนเรามีความต้องการทางกายและใจถ้าคนมีขวัญดีพอ ผลของการทำงานจะสูงตามไปด้วย หากขวัญไม่ดีผลงานก็ต่ำไปด้วย ทั้งนี้เนื่องจากว่าขวัญเป็นสถานการณ์ทางจิตใจที่แสดงออกในรูปพฤติกรรมต่าง ๆ นั่นเอง การจะสร้างขวัญให้ดีต้องพยายามสร้าง ทศนคติที่ดีต่อผู้ร่วมงาน เช่น การไม่เอาไรต์เอาเปรียบ การให้ข้อเท็จจริงเกี่ยวกับงาน การเปิดโอกาสให้แสดงความคิดเห็น เป็นต้น และเมื่อใดก็ตามถ้าคนทำงานมีขวัญดีจะ เกิดสำนึกในความรับผิดชอบ อันจะเกิดผลดีแก่หน่วยงานทั้งในส่วนที่เป็นขวัญส่วนบุคคล และขวัญของกลุ่ม ดังนั้น จะเป็นไปได้ว่าขวัญของคนเราโดยเฉพาะคนมีขวัญที่ดียอมเป็นปัจจัยหนึ่งที่จะนำไปสู่การมีส่วนร่วมในกิจกรรมต่าง ๆ ได้เช่นกัน

3) ทฤษฎีสร้างความรู้รักชาตินิยม (Nationalism)

ปัจจัยประการหนึ่งที่น่าสู่การมีส่วนร่วมคือ การสร้างความรู้รักชาตินิยมให้เกิดขึ้น หมายถึง ความรู้สึกเป็นตัวของตัวเองที่จะอุทิศหรือ เน้นค่านิยมเรื่องผลประโยชน์ ส่วนรวมของชาติ มีความพอใจในชาติของตัวเอง พอใจเกียรติภูมิ จงรักภักดี ผูกพันต่อท้องถิ่น

4) ทฤษฎีการสร้างผู้นำ (Leadership)

การสร้างผู้นำจะช่วยจูงใจให้ประชาชนทำงานด้วยความเต็มใจเพื่อบรรลุเป้าหมายหรือวัตถุประสงค์ร่วมกัน ทั้งนี้เพราะผู้นำเป็นปัจจัยสำคัญของการรวมกลุ่มคน จูงใจไปยังเป้าประสงค์โดยทั่วไปแล้วผู้นำอาจจะมีทั้งผู้นำที่ดีเรียกว่า ผู้นำปฏิฐาน (Positive Leader) ผู้นำพลวัต คือ เคลื่อนไหวทำงานอยู่เสมอ (Dynamic Leader) และผู้นำไม่มีกิจ ไม่มีผลงานสร้างสรรค์ ที่เรียกว่า ผู้นำนิเสธ (Negative Leader) ผลของการให้ทฤษฎีการสร้างผู้นำ จึงทำให้เกิดการระดมความร่วมมือ ปฏิบัติงานอย่างมีขวัญกำลังใจ งานมีคุณภาพ มีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ และร่วมรับผิดชอบ ดังนั้น การสร้าง ผู้นำที่ดี ย่อมจะนำไปสู่การมีส่วนร่วมในกิจกรรมต่าง ๆ ด้วยดีนั่นเอง

5) ทฤษฎีการใช้วิธีและระบบทางการบริหาร (Administration and Method)

การใช้ระบบบริหารในการระดมความร่วมมือเป็นวิธีหนึ่งที่ย่างเพราะใช้กฎหมาย ระเบียบ แบบแผน เป็นเครื่องมือในการดำเนินการ แต่อย่างไรก็ตามผลของ ความร่วมมือยังไม่มีระบบใด

ดีที่สุดในเรื่องการบริหาร เพราะธรรมชาติของคน ถ้าทำงานตามความสมัครใจอย่างตั้งใจไม่มีใครบังคับ ก็จะทำงานด้วยความรัก แต่ถ้าไม่ควบคุมเลยก็ไม่เป็นไปตามนโยบายและความจำเป็นของรัฐ เพราะการใช้ระบบบริหาร เป็นการให้ปฏิบัติตามนโยบายเพื่อให้บรรลุเป้าหมายเพิ่มความคาดหวังผลประโยชน์

2.2 แนวความคิดเกี่ยวกับการจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

2.2.1 ความหมายของการจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

การจัดการทรัพยากรธรรมชาติ หมายถึง การดำเนินงานอย่างมีประสิทธิภาพให้เป็นไปตามธรรมชาติและเกิดประโยชน์ต่อมนุษย์ ทั้งในด้านการจัดการ การเก็บรักษา การแก้ไข การใช้อย่างมีธรรมาภิบาล รวมทั้งการรักษาเพื่อให้ทรัพยากรธรรมชาตินั้นสามารถให้ผลได้อย่างยั่งยืน

การจัดการสิ่งแวดล้อม หมายถึง การดำเนินงานอย่างมีประสิทธิภาพเพื่อให้สิ่งที่อยู่รอบ ๆ ตัวเรามีผลดีต่อคุณภาพชีวิต นั่นก็คือ จะต้องดำเนินการป้องกันไม่ให้เกิดปัญหาภาวะมลพิษ ที่จะมีผลต่อการดำรงชีวิตอยู่อย่างมีความสุขและปลอดภัย

การจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม หมายถึง การดำเนินงานอย่างมีประสิทธิภาพ ทั้งในด้านการจัดหา ด้านการรักษา ด้านการแก้ไข ด้านการใช้ทรัพยากรอย่างมีธรรมาภิบาล และด้านการทำนุบำรุง เพื่อให้ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมนั้นสามารถเอื้อประโยชน์แก่มนุษย์ได้ยาวนาน โดยที่ไม่ประสบปัญหาขาดแคลนใด ๆ อาจหมายถึงขั้นตอนการจัดการแผนหรือกิจกรรมในการแบ่งสรรและการใช้ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมเพื่อสนองความต้องการของมนุษย์และเพื่อบรรลุวัตถุประสงค์สูงสุดของการพัฒนาคือความมั่นคงทางเศรษฐกิจ สังคมและสิ่งแวดล้อม และยึดหลักการอนุรักษ์ด้วยการใช้ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมอย่างชาญฉลาด ประหยัด และก่อให้เกิดผลเสียต่อสิ่งแวดล้อมน้อยที่สุด

การจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมจะต้องยึดหลักการทางอนุรักษ์วิทยาเพื่อประกอบการดำเนินงานในการจัดการ ดังนี้

1) การใช้ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมจะต้องเป็นไปอย่างสมเหตุสมผลใช้อย่างฉลาดหรือใช้ตามความจำเป็น ไม่ใช้อย่างฟุ่มเฟือยและไม่เกิดการสูญเปล่า หรือเกิดการสูญเปล่าน้อยที่สุด

2) การประหยัดของที่หายากและของที่กำลังสูญพันธุ์

3) การปรับปรุง ซ่อมแซมสิ่งที่เสื่อมโทรมให้คืนสภาพก่อนนำไปใช้เพื่อให้ระบบสิ่งแวดล้อม ดีขึ้น

2.2.2 แนวความคิดในการจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

การจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม มีแนวความคิดหลักในการดำเนินงาน
ดังนี้ คือ

1) การมุ่งหวังให้ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมที่มีอยู่ในระบบธรรมชาติ
มีศักยภาพเพียงพอที่สามารถให้ผลิตผลได้อย่างยั่งยืนและมั่นคง

2) การจัดองค์ประกอบภายในระบบธรรมชาติให้มีสัดส่วนของทรัพยากร
ธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมแต่ละชนิดเป็นไปตามเกณฑ์มาตรฐานตามระบบธรรมชาติ เพื่อให้อยู่ในภาวะ
สมดุลของธรรมชาติ

3) การยึดหลักการของอนุรักษ์วิทยา โดยจะต้องมีการดูแล รักษา ปรับปรุง
แก้ไข และพัฒนาทรัพยากรธรรมชาติ ในทุกสภาพทั้งในสภาพที่ดีตามธรรมชาติ ในสภาพที่มีการใช้และ
ในสภาพที่เสื่อมโทรม

4) การกำหนดแนวทางปฏิบัติที่ชัดเจนในการควบคุมและกำจัดของเสียไม่
ให้เกิดขึ้นภายใน ระบบธรรมชาติ รวมไปถึงการนำของเสีย กลับมาใช้ให้เกิดประโยชน์อย่างต่อเนื่อง

5) การกำหนดแนวทางในการจัดการเพื่อให้คุณภาพชีวิตของมนุษย์มี
ประสิทธิภาพ โดยพิจารณาถึงความเหมาะสมในแต่ละสถานที่และแต่ละสถานการณ์

2.2.3 แนวทางการจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมมีหลายประเภท และแต่ละประเภทนั้นก็
คุณสมบัติและเอกลักษณ์ที่เฉพาะตัว ดังนั้น เพื่อให้การจัดการสามารถบรรลุวัตถุประสงค์ของแนวคิดนั้น
ควรกำหนด หลักการจัดการให้สอดคล้องกับประเภท คุณสมบัติ และเอกลักษณ์เฉพาะอย่างของ
ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมนั้น ๆ ดังนี้

1) ทรัพยากรหมุนเวียนหรือทรัพยากรที่ใช้ไม่หมดสิ้น เป็นทรัพยากรที่มีอยู่ใน
ธรรมชาติ อาทิ แสงอาทิตย์ อากาศ และน้ำ เป็นต้น ซึ่งทรัพยากรประเภทนี้มีความจำเป็นต่อร่างกาย
มนุษย์และสิ่งมีชีวิตอย่างอื่น หากขาดแคลนหรือมีสิ่งเจือปน ทั้งที่เป็นพิษและไม่เป็นพิษก็จะมีผลต่อการ
เจริญเติบโตและศักยภาพในการผลิตของทรัพยากรธรรมชาตินั้น การจัดการจะต้องควบคุมการกระทำที่
จะมีผลเสียหรือเกิดสิ่งเจือปนต่อ ทรัพยากรธรรมชาติ ต้องควบคุมและป้องกันมิให้เกิดปัญหามลพิษจาก
ขบวนการผลิตทั้งการเกษตร อุตสาหกรรม ที่จะมีผลต่อทรัพยากรประเภทนี้ รวมทั้งการให้การศึกษาแก่
ประชาชน ทั้งผลดี-ผลเสียของการปนเปื้อน ซึ่งมีวิธีการควบคุมและการป้องกัน รวมถึงต้องมีกฎหมาย
ควบคุมการกระทำที่จะมี ผลต่อทรัพยากรธรรมชาติประเภทนี้ด้วย

2) ทรัพยากรทดแทนได้ เป็นทรัพยากรธรรมชาติที่ใช้แล้วสามารถฟื้นคืนสภาพ
ได้ ทั้งใน ระยะสั้นและระยะยาว ซึ่งได้แก่ ป่าไม้ มนุษย์ สัตว์ป่า พืช ดิน และน้ำ ทรัพยากรประเภทนี้
มักจะมีมากและจำเป็นอย่างยิ่งต่อมนุษย์และสิ่งมีชีวิตอื่น ๆ มนุษย์ต้องการใช้ทรัพยากรนี้ ตลอดเวลาเพื่อ

ปัจจัยสี่ การเก็บเกี่ยวผลประโยชน์จากทรัพยากรธรรมชาติชนิดนี้ หรือการนำมาใช้ประโยชน์ควรนำมาใช้เฉพาะส่วนที่เพิ่มพูนเท่านั้น หรืออีกนัยหนึ่งแนวคิดนี้ถือวาฐานของทรัพยากรธรรมชาติที่มีอยู่เปรียบเสมือนต้นทุนที่จะได้รับผลกำไรหรือดอกเบ็ยรายปี โดยส่วนกำไรหรือดอกเบ็ยนี้ ก็คือ ส่วนที่เราสามารถนำมาใช้ประโยชน์ได้ การจัดการจะต้องจัดให้ระบบธรรมชาติมีองค์ประกอบภายในที่มีชนิด และปริมาณที่ได้ สัดส่วนกัน การใช้ต้องใช้เฉพาะส่วนที่เพิ่มพูนและต้องควบคุมและป้องกันให้ฐานของทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมนั้น ๆ มีศักยภาพ หรือความสามารถในการให้ผลิตผลหรือส่วนเพิ่มพูนได้อย่างมีประสิทธิภาพ รวมทั้งในการใช้หรือการผลิตของทรัพยากรธรรมชาตินั้นจะต้องใช้เทคโนโลยีที่เหมาะสมและยึดหลักทางการอนุรักษ์ชีวิตด้วย

3) ทรัพยากรที่ใช้แล้วหมดไป เป็นทรัพยากรธรรมชาติที่ใช้แล้วจะหมดไป ไม่สามารถเกิดขึ้นมาทดแทนได้ หรือถ้าจะเกิดขึ้นมาทดแทนได้ก็ต้องใช้เวลานานมาก และมักเป็นทรัพยากรที่มีความสำคัญทางด้านเศรษฐกิจ ซึ่งได้แก่ น้ำมันปิโตรเลียม ก๊าซธรรมชาติ และสินแร่ การจัดการทรัพยากรประเภทนี้ จะต้องเน้นการประหยัดและพยายามไม่ให้เกิดการสูญเสียต้องใช้ ตามความจำเป็นหรือถ้าสามารถใช้วัสดุอื่นแทนได้ก็ควรนำมาใช้แทน รวมทั้งต้องนำส่วนที่เสียแล้ว กลับมาใช้ประโยชน์ให้คุ้มค่าต่อไป (นพรัตน์ ช่วงเวฬุวรรณ, 2556)

2.3 ข้อมูลพื้นฐานของอำเภอวังสมบูรณ์ จังหวัดสระแก้ว

จังหวัดสระแก้ว มีโครงการพระราชดำริหลายโครงการ เช่น โครงการพัฒนาที่ราบเชิงเขา จังหวัดสระแก้ว - จังหวัดปราจีนบุรี ตามพระราชดำริของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ตั้งอยู่ในเขตพื้นที่อำเภอเมือง และอำเภอวัฒนานคร โครงการพัฒนาพื้นที่ป่ารอยต่อ 5 จังหวัด ตามพระราชดำริของสมเด็จพระนางเจ้าพระบรมราชินีนาถ โครงการทับทิมสยาม 02 ทับทิมสยาม 03 ทับทิมสยาม 05 และทับทิมสยาม 08 ในพระราชดำริของ สมเด็จพระเจ้าลูกเธอเจ้าฟ้าจุฬาภรณวลัยลักษณ์อัครราชกุมารี ในพื้นที่อำเภอคลองหาด อำเภอตาพระยา และอำเภอโคกสูง และสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี ได้ดำริให้มีการตั้งโรงเรียนฝึกระเบียบขึ้น เรียกว่า “โรงเรียนกาสรกสิวิทย์” ตั้งอยู่ตำบลศาลาลำดวน อำเภอเมืองสระแก้ว นอกจากนั้นมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรจน์ยังได้จัดตั้ง “โพธิวิซชาลัย” ขึ้นในท้องที่ตำบลหนองหมากฝ้าย อำเภอวัฒนานคร เปิดสอนระดับปริญญาตรีตามแนวทางมหาวิทชาลัยปูทะเลย์ ในพระราชนิพนธ์พระมหาชกน จังหวัดสระแก้วมีพื้นที่ประมาณ 7,195.138 ตารางกิโลเมตร หรือประมาณ 4,497 ไร่ ตั้งอยู่ระหว่างละติจูดที่ 13 องศา 14 ลิปดา ถึง 14 องศา 11 ลิปดาเหนือ และลองติจูดที่ 101 องศา 51 ลิปดา 56 ลิปดาตะวันออก มีพรมแดนติดต่อกับประเทศกัมพูชาทางทิศตะวันออกยาวประมาณ 165 กิโลเมตร ห่างจากกรุงเทพมหานครโดยทางรถยนต์ 236 กิโลเมตร จัดเป็นจังหวัดที่มีขนาดใหญ่เป็นอันดับที่ 28 ของประเทศไทย สภาพพื้นที่มีทั้งที่ราบ

ที่ราบสูง และภูเขาสูงสลับซับซ้อน มีความสูงจากระดับน้ำทะเลปานกลางเฉลี่ย 74 เมตร โดยแบ่งการปกครองออกเป็น 8 อำเภอ 1 กิ่งอำเภอ คือ อำเภอเมืองสระแก้ว อำเภอคลองหาด อำเภอตาพระยา อำเภอวังน้ำเย็น อำเภอวัฒนานคร อำเภออรัญประเทศ อำเภอเขาฉกรรจ์ อำเภอโคกสูง และกิ่งอำเภอวังสมบูรณ์ ชนิดของป่าไม้ในจังหวัดสระแก้ว ประกอบด้วยป่าดงดิบ ป่าเบญจพรรณ และป่าเต็งรัง ซึ่งโดยส่วนใหญ่แล้วจะเป็นป่าเบญจพรรณสลับกับป่าเต็งรัง จากข้อมูลสถิติกรมป่าไม้ พ.ศ. 2559 จังหวัดสระแก้ว มีพื้นที่ป่าไม้ประมาณ 923,796.63 ไร่ หรือคิดเป็นร้อยละ 20.5 ของพื้นที่จังหวัด

อำเภอวังสมบูรณ์เดิมเป็นส่วนหนึ่งของอำเภอวังน้ำเย็น ทางราชการได้แบ่งพื้นที่การปกครองออกมาตั้งเป็น กิ่งอำเภอวังสมบูรณ์ ตามประกาศกระทรวงมหาดไทยลงวันที่ 1 มิถุนายน พ.ศ. 2540 โดยมีผลบังคับตั้งแต่วันที่ 1 กรกฎาคม ปีเดียวกัน และต่อมาได้มีพระราชกฤษฎีกายกฐานะขึ้นเป็นอำเภอวังสมบูรณ์ ในวันที่ 24 สิงหาคม พ.ศ. 2550 โดยมีผลบังคับตั้งแต่วันที่ 8 กันยายน 2550 มีสภาพพื้นที่เป็นที่ราบลุ่มสลับเนินดิน สูงต่ำประปราย ประมาณ 10 % ของพื้นที่ ส่วนสภาพดินโดยทั่วไปเป็นดินร่วนปนทราย มีพื้นที่ทั้งสิ้นประมาณ 7,195 ตารางกิโลเมตร หรือ 4,496,961 ไร่ แบ่งเขตการปกครองออกเป็น 3 ตำบล 43 หมู่บ้าน ประชากรในพื้นที่จะประกอบอาชีพทางการเกษตรโดยเฉพาะอาชีพทำนาในพื้นที่ราบ ส่วนพื้นที่ราบสูงนั้นจะปลูกพืชไร่ เช่น ข้าวโพด อ้อย ถั่วเหลือง มันสำปะหลัง เพราะพื้นที่บริเวณนี้เป็นพื้นที่ที่อุดมสมบูรณ์ นอกจากนี้ประชากรส่วนหนึ่งยังมีอาชีพเลี้ยงโคนมเป็นอาชีพของธุรกิจในครัวเรือน โดยมีสหกรณ์โคนมวังน้ำเย็นรับเป็นตลาดรับซื้อน้ำนมดิบ อีกทั้งยังมีการพัฒนาโรงงานผลิตนม ยู เอช ที ขึ้นในพื้นที่กิ่งอำเภอวังสมบูรณ์อีกด้วย อำเภอวังสมบูรณ์ยังคงอุดมด้วยธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมที่ดี ทิวเขา เนินเขา ที่เป็นช่องลมโอโซนของอากาศที่บริสุทธิ์ จนหลายคนเรียกพื้นที่นี้ว่าสวิตเซอร์แลนด์สระแก้ว ฉะนั้น การผลักดันให้พื้นที่ใช้ทรัพยากรที่มีอยู่ให้เป็นแหล่งท่องเที่ยวอีกทางเลือกหนึ่ง เช่น อ่างเก็บน้ำพระสะทึง จุดชมวิวเขาลาน 360 องศา ฟาร์มโคนมเขาพลับพลึง จุดชมวิวเขาแหลม รอยต่อป่า 5 จังหวัดและเขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่าเขาอ่างฤๅไน รวมไปถึงการเชื่อมต่อแหล่งท่องเที่ยวชายแดนคลองหาด-เขาดิน-บ้านแหลม-บ้านผักกาดและจันทบุรี ได้อย่างสะดวกสบายในอนาคต

ด้วยเขตพื้นที่ที่ยังคงความเป็นธรรมชาติ มีทรัพยากรที่เพียบพร้อม จึงมีปัญหาค้างคาที่เข้ามา รุกล้ำ คือ พวกนายทุนด้านอุตสาหกรรมและบุคคลบางกลุ่ม ที่เห็นแก่ประโยชน์ส่วนตัว แต่ถูกตอบโต้ด้วยพลังของประชาชนบางส่วนที่ลุกขึ้นมาร่วมกันปกป้องสิทธิชุมชน แต่นั่นยังไม่ใช่วิธีชนะที่แท้จริง จนกว่าชาวบ้านและชุมชนทั้งหมดจะสามารถแสดงให้เห็นว่าสิ่งต่าง ๆ ที่มีอยู่ในพื้นที่ มีคุณค่า และมีมูลค่าเพียงพอ ที่จะสกัดกั้นโรงงานอุตสาหกรรมที่เป็นปัญหาด้านสิ่งแวดล้อม ไม่ให้เข้ามาในพื้นที่นี้ได้เท่านี้

2.4 งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

Williams (1997 อ้างถึงใน กานดา จินตามงคล, 2557) ได้ศึกษาปัญหาสิ่งแวดล้อมของเมือง กัลกัตตา เมืองที่ใหญ่ที่สุดในประเทศอินเดีย ที่ประสบปัญหาสิ่งแวดล้อมเนื่องมาจากประชากรที่เพิ่มขึ้น ในขณะที่สิ่งบริการพื้นฐานในเมืองมีจำกัด ซึ่งพบว่าเมืองกัลกัตตากำลังประสบปัญหาประชากรที่ส่วนใหญ่มีฐานะยากจนอาศัยในชุมชนแออัด มีอัตราการเสียชีวิตของทารกเพิ่มมากขึ้น เพราะ การสุขาภิบาลที่ไม่เพียงพอ และสิ่งแวดล้อมที่มีปัญหาในด้านต่าง ๆ อาทิ การกระจายน้ำประปาที่ไม่ทั่วถึง ท่อแตกทำให้เกิดสารพิษและสิ่งสกปรกเข้าไปปะปน บางครั้งที่เกิดปัญหาน้ำท่วม น้ำก็ถูกเจือปนด้วยของเสีย ขยะต่าง ๆ ซึ่งทำให้เกิดโรคต่าง ๆ ตามมา การเก็บรวบรวมขยะหรือของเสียที่ไม่มีประสิทธิภาพทำให้เกิดปัญหาขยะตกค้าง ปัญหามลภาวะ เนื่องมาจากโรงงานอุตสาหกรรมได้ปล่อยสารพิษในปริมาณมาก การใช้ถ่านหิน รวมถึงจากยานพาหนะ มลภาวะทางเสียงจากโรงงานอุตสาหกรรมที่ตั้งอยู่ในเขตที่อยู่อาศัย รวมถึงจากการขนส่งและกิจกรรมการค้าต่าง ๆ

กานดา จินตามงคล (2557) ได้ทำการศึกษา เรื่อง การจัดการสิ่งแวดล้อมของเทศบาลตำบลเหมืองง่า อำเภอเมืองลำพูน จังหวัดลำพูน ด้วยกระบวนการมีส่วนร่วมของประชาชน พบว่าระดับการจัดการสิ่งแวดล้อมของเทศบาลตำบลเหมืองง่า อำเภอเมือง จังหวัดลำพูน โดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน จะพบว่าด้านการควบคุมกิจกรรมการจัดการ ด้านการใช้ อย่างยั่งยืน และด้านการจัดของเสีย/มลพิษ ตามลำดับโดยเรียงจากมากไปน้อย ผลระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนที่มีต่อการจัดการสิ่งแวดล้อมโดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน จะพบค่าเฉลี่ยโดยเรียงลำดับจากมากไปหาน้อยดังนี้ คือ ด้านการมีส่วนร่วมในการติดตามและประเมินผลโครงการและแผนงานการพัฒนา ด้านการมีส่วนร่วมในการรับผลประโยชน์จากการพัฒนา ด้านการมีส่วนร่วมในการดำเนินการของแผนและโครงการพัฒนา และด้านการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ ผลการวิเคราะห์เปรียบเทียบความแตกต่างการมีส่วนร่วมของประชาชนในตำบลเหมืองง่า จำแนกตามเพศ อายุ ระดับการศึกษา อาชีพ และระยะเวลาที่อาศัยอยู่ในชุมชน ที่มีความคิดเห็นเกี่ยวกับการจัดการสิ่งแวดล้อม ได้แก่ ด้านการใช้ อย่างยั่งยืน ด้านการจัดของเสีย/มลพิษ และด้านการควบคุมกิจกรรมการจัดการ มีความแตกต่างกัน ยกเว้นด้านการตัดสินใจ ด้านการดำเนินการของแผน และโครงการพัฒนา ด้านการติดตามและประเมินผลโครงการและแผนงานการพัฒนา และด้านการรับผลประโยชน์จากการพัฒนา

กฤติน จันทรสันธิมา และอรทัย อินตะไชยวงศ์ (2558) ได้ทำการศึกษาเรื่อง แนวทางการมีส่วนร่วมในการจัดการ บำรุงรักษา และใช้ประโยชน์ทรัพยากรธรรมชาติอย่างสมดุล และยั่งยืน : ศึกษากรณีการจัดการป่าชุมชน บ้านคลองห้วยหวาย อำเภอแม่เปิน จังหวัดนครสวรรค์ พบว่า การมีส่วนร่วมของประชาชนเป็นหลักการสำคัญที่อยู่ภายในหลักสิทธิชุมชนตามหลักรัฐธรรมนูญในการ มีส่วนร่วมใน

การจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ให้เกิดความสมดุลและยั่งยืน การมีส่วนร่วมของชุมชน หรือ บุคคลในชุมชนเป็นสิ่งสำคัญ การที่ชุมชนจะอยู่รอดได้ต้องอยู่บนฐานการจัดการทรัพยากรธรรมชาติ ที่สมดุลและยั่งยืน โดยอยู่บนพื้นฐานความรับผิดชอบร่วมกันของสังคม บทความนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ ศึกษาวิเคราะห์แนวคิด รูปแบบ และปัจจัยที่ส่งผลให้ชุมชนมีส่วนร่วมในการจัดการทรัพยากรธรรมชาติ ศึกษาถึงสภาพปัญหาการจัดการทรัพยากร ธรรมชาติของชุมชนและหาแนวทางการมีส่วนร่วม ในการจัดการ บำรุงรักษาและใช้ประโยชน์จากทรัพยากรธรรมชาติ อย่างสมดุลและยั่งยืนเพื่อนำเสนอ แนวทางการมีส่วนร่วมในการจัดการทรัพยากรธรรมชาติกรณีป่าชุมชน ที่เหมาะสม ในการส่งเสริมและ สนับสนุนให้ชุมชนมีส่วนร่วมในการจัดการทรัพยากรธรรมชาติอย่างสมดุลและยั่งยืน

กัลยา งามพร้อมสกุล และวิรัช วิรัชนิภาวรรณ (2559) ได้ทำการศึกษาเรื่อง การจัดการ เพื่อส่งเสริมคุณภาพสิ่งแวดล้อมอย่างยั่งยืนของ เทศบาลในจังหวัดสมุทรสาคร พบว่า กลุ่มตัวอย่าง ส่วนใหญ่มีความเห็นว่าปัญหาเกี่ยวกับการจัดการที่สำคัญ ได้แก่ เทศบาลดำเนินการลดมลภาวะทางกลิ่น ไปในทางที่ไม่สอดคล้องกับความต้องการของสังคม รวมทั้งขาดการบริหารจัดการเพื่อส่งเสริมคุณภาพ ด้านสิ่งแวดล้อมของพื้นที่ ตามแนวความคิดการบริหารจัดการที่ยั่งยืนทั้ง 5 ด้าน ได้แก่ เศรษฐกิจ เทคโนโลยี สังคมหรือคุณภาพชีวิต ความสมดุล และเครือข่าย นอกเหนือจากนี้การทดสอบทางสถิติ ที่ระดับนัยสำคัญ 0.05 พบว่าการบริหารจัดการเพื่อการส่งเสริมคุณภาพสิ่งแวดล้อมของพื้นที่ ตามแนวความคิดการจัดการที่ยั่งยืนตามที่กล่าวมา ทั้งหมดนี้ถือเป็นปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อประสิทธิภาพในการ บริหารจัดการทรัพยากรทั้ง 6 ด้าน ได้แก่ มนุษย์ การบริหารจัดการวัสดุอุปกรณ์ การให้บริการประชาชน การบริหารจัดการข่าวสารหรือข้อมูลข่าวสาร การประสานงาน และการวัดผล ทั้งนี้การศึกษาเชิง คุณภาพยังสนับสนุนแนวความคิดพัฒนาการบริหารจัดการของเทศบาลว่า ควรนำตัวแบบการบริหาร จัดการเพื่อส่งเสริมคุณภาพด้านสิ่งแวดล้อมตามแนวความคิดการบริหารจัดการที่กล่าวมาข้างต้นไปปรับใช้ เป็นต้นแบบการปฏิบัติงานเพื่อการพัฒนาต่อไป

ณัฐวรรณ สุนทรวิริโชติ (2556) ได้ทำการศึกษาสภาพปัญหาสิ่งแวดล้อมในเขตตำบลสาม บัณฑิต : ปัจจัยที่มี ผลต่อการพัฒนาทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ของประชาชนในตำบลสาม บัณฑิต ผลการศึกษา พบว่า การมีส่วนร่วม การบำรุงรักษา มีอิทธิพลต่อการพัฒนาทรัพยากร ธรรมชาติ และสิ่งแวดล้อม เมื่อวัดจากการมีส่วนร่วมในกิจกรรมด้านต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนา ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ได้แก่ การเข้าร่วมกิจกรรมพัฒนาแม่น้ำลำคลอง การชักชวนให้ สมาชิกในครอบครัว เข้าร่วมกิจกรรมพัฒนาแหล่งน้ำเนื่องในวันสำคัญ และการเข้าร่วมประชุมกับ คณะกรรมการหมู่บ้าน หรือกลุ่มองค์กรต่าง ๆ ในชุมชนเพื่อเสนอข้อคิดเห็นข้อเสนอแนะ และวิธีการ ในการพัฒนาแหล่งน้ำและเมื่อวัดการบำรุงรักษาทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ในกิจกรรม ด้านต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ได้แก่ การปลูกพืชแบบ

ขั้นบันได การใช้ปุ๋ยหมักที่ผสมเอง การกำจัดวัชพืชโดยวิธีธรรมชาติ การกำจัดวัชพืชโดยใช้สารเคมี การปลูกพืช คลุมดิน การปลูกหญ้าแฝก การปลูกพืชตระกูลถั่ว พบว่าการบำรุงรักษามีอิทธิพลต่อการพัฒนาทรัพยากรธรรมชาติ และสิ่งแวดล้อมเช่นกัน สำหรับปัจจัยที่ไม่มีอิทธิพลต่อการพัฒนา ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมเลย คือ การมีจิตสำนึก จากการวัดการมีจิตสำนึกของประชาชน ในกิจกรรมด้านต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง ได้แก่ การกำจัดขยะ การกำจัดฟางข้าว การสร้างส้วม การจับสัตว์ น้ำ พบว่าการมีจิตสำนึกไม่มีอิทธิพลใด ๆ ต่อการพัฒนาทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

นพรัตน์ ช่วงเวฬุวรรณ (2556) ได้ทำการศึกษาเรื่อง การมีส่วนร่วมของประชาชน ในการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมของ องค์การบริหารส่วนตำบลสะตอ อำเภอเขาสมิง จังหวัดตราด พบว่า การมีส่วนร่วมของประชาชนในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลสะตอ มีส่วนร่วม ในการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมอยู่ในระดับการมีส่วนร่วมมาก พิจารณาเป็นรายด้าน ทั้ง 4 ด้าน พบว่า อยู่ในระดับการมีส่วนร่วมมาก โดยด้านที่มีส่วนร่วมมากเป็นอันดับแรกคือ การมีส่วนร่วมในการปฏิบัติการอยู่ในระดับมาก รองลงมาคือ ด้านการมีส่วนร่วมในการรับผลประโยชน์ ด้านการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ และ ด้านการมีส่วนร่วมในการประเมินผล

เนเรศร์ บุญเลิศ (2561) ได้ทำการศึกษาเรื่อง การจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ของกลุ่มชาติพันธุ์ โดยใช้นโยบายและกลไกการปกครอง พบว่า ปัญหา สาเหตุ และกระบวนการจัดการ ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมของกลุ่มชาติพันธุ์ในจังหวัด เชียงราย ความสำคัญทางเศรษฐกิจและการเกษตรชุมชนมีการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว คนในชุมชนควรมีการปรับตัว และมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการ การเลือกตัวแทนเข้าบริหารจัดการตามแผนยุทธศาสตร์การพัฒนาวิถีชีวิตของชาติพันธุ์ การอนุรักษ์อย่างเหมาะสมกับสภาพของชุมชน การเรียนรู้วิถีชุมชน การใช้ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมเป็นเครื่องมือในการสร้างคนในพื้นที่พร้อมกับความมั่นคงทางเศรษฐกิจ เพื่อฟื้นฟูชุมชน และการจัดสรรพื้นที่ทำกินอย่างมีระบบ

เนตรนภา คุ่มครอง (2554) ได้ศึกษาเรื่อง ความต้องการของชุมชนต่อการมีส่วนร่วมในการจัดการสิ่งแวดล้อมของเคหะชุมชนรังสิต พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามเป็นเพศหญิง มีอายุระหว่าง 41-50 ปี สถานภาพสมรส มีการศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนต้น/ปวช. ประกอบอาชีพค้าขาย/ธุรกิจส่วนตัว มีรายได้เฉลี่ยต่อเดือนไม่เกิน 10,000 บาท และมีระยะเวลาที่อยู่อาศัยในชุมชนช่วง 6-10 ปี ด้านความต้องการของชุมชนในการจัดการสิ่งแวดล้อมในภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง โดยเพศ และระดับการศึกษาที่แตกต่างกัน มีความต้องการมีส่วนร่วมในการจัดการสิ่งแวดล้อมของชุมชนที่แตกต่างกัน การทดสอบความสัมพันธ์ระหว่างความต้องการของชุมชนต่อการมีส่วนร่วมในการจัดการสิ่งแวดล้อมกับการมีส่วนร่วมในการจัดการสิ่งแวดล้อม พบว่า ในภาพรวมมีความสัมพันธ์อยู่ในระดับต่ำ

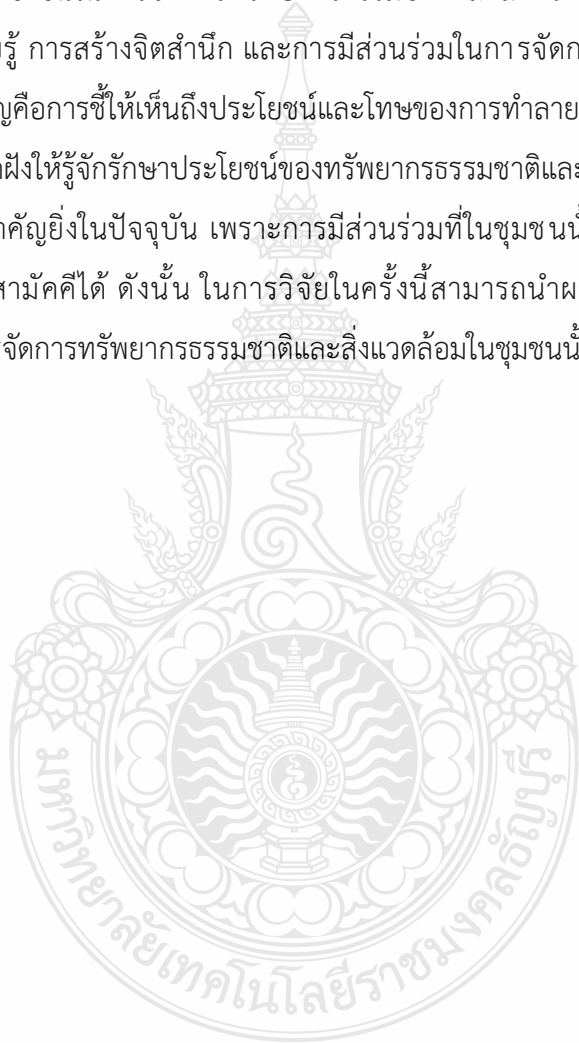
มูจลินท์ จรมา และ กนกพร ชัยประสิทธิ์ (2561) ทำการศึกษาเรื่องพฤติกรรมการเป็นสมาชิกที่ดีของพนักงานที่ส่งผลกระทบต่อประสิทธิภาพการปฏิบัติงานภายในองค์กร : กรณีศึกษา บริษัท โทมัสโปรดักส์ เซ็นเตอร์ จำกัด (มหาชน) ผลการวิจัยพบว่า พฤติกรรมการเป็นสมาชิกที่ดีของพนักงานมีความสัมพันธ์กับประสิทธิภาพการปฏิบัติงานของพนักงานในภาพรวม อยู่ในระดับสูง เมื่อพิจารณารายด้านพบว่า พฤติกรรมการช่วยเหลืออยู่ในระดับมากที่สุด และพฤติกรรมการให้ความร่วมมือตามกฎระเบียบองค์กรอยู่ในระดับน้อยที่สุด ซึ่งผลการทดสอบสมมติฐาน พบว่า ข้อมูลส่วนบุคคลด้านอายุ รายได้ ระยะเวลาในการปฏิบัติงาน ระดับตำแหน่ง ที่มีผลต่อพฤติกรรมการเป็นสมาชิกที่ดีของพนักงาน คือ ระดับอายุที่แตกต่างกันมีผลต่อพฤติกรรมการเป็นสมาชิกที่ดี ด้านพฤติกรรมการให้ความร่วมมือตามกฎระเบียบองค์กร และด้านพฤติกรรมความจงรักภักดีต่อองค์กร ระดับรายได้ที่แตกต่างกันมีผลต่อพฤติกรรมการเป็นสมาชิกที่ดี ด้านพฤติกรรมความจงรักภักดีต่อองค์กร ระยะเวลาในการปฏิบัติงานที่แตกต่างกันมีพฤติกรรมการเป็นสมาชิกที่ดีด้านพฤติกรรมความจงรักภักดีต่อองค์กร พฤติกรรมความคิดสร้างสรรค์ และด้านพฤติกรรมการให้ความร่วมมือตามกฎระเบียบองค์กร รวมไปถึงระดับตำแหน่งที่แตกต่างกันมีผลต่อพฤติกรรมการเป็นสมาชิกที่ดีด้านพฤติกรรมการมีน้ำใจ

วิชญ์ หยกจินดา (2557) ทำการศึกษาเรื่องการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาชุมชนหมู่บ้านทุ่งกร่าง ตำบลทับไทรอำเภอโป่งน้ำร้อน จังหวัดจันทบุรี ผลการวิจัยพบว่า การมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาชุมชนหมู่บ้านทุ่งกร่าง ตำบลทับไทร อำเภอโป่งน้ำร้อน จังหวัดจันทบุรี โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก โดยด้านการมีส่วนร่วมในการรับผลประโยชน์มีส่วนร่วมในระดับมากเป็นอันดับแรก รองลงมาด้านการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจมีส่วนร่วมในระดับมาก ด้านการมีส่วนร่วมในการดำเนินงาน มีส่วนร่วมในระดับมาก และสุดท้ายด้านการมีส่วนร่วมในการประเมินผลการมีส่วนร่วมอยู่ในระดับน้อย ผลการทดสอบสมมติฐานพบว่า ประชาชนที่มีเพศ อายุ ระดับการศึกษา และอาชีพต่างกันมีส่วนร่วมในการพัฒนาชุมชนหมู่บ้านทุ่งกร่าง ตำบลทับไทร อำเภอโป่งน้ำร้อน จังหวัดจันทบุรี แตกต่างกัน

สุดาพร สุธาโภชน์ (2557) ได้ทำการศึกษาเรื่อง การมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาและอนุรักษ์แหล่งท่องเที่ยว: กรณีการศึกษาตำบลท่าอุแท อำเภอกาญจนดิษฐ์ จังหวัดสุราษฎร์ธานี พบว่า การมีส่วนร่วมด้านการร่วมคิดและตัดสินใจอยู่ในระดับปานกลาง การมีส่วนร่วมด้านการดำเนินการอยู่ในระดับปานกลาง และการมีส่วนร่วมด้านการติดตามผลและประเมินอยู่ในระดับปานกลาง ผลการทดลองสมมติฐาน พบว่า ประชาชนในตำบลท่าอุแท อำเภอกาญจนดิษฐ์ จังหวัดสุราษฎร์ธานี ที่มีหมู่บ้านที่อยู่อาศัยต่างกันที่ส่วนร่วมในการพัฒนาและอนุรักษ์แหล่งท่องเที่ยวแตกต่างกัน ซึ่งยอมรับสมมติฐานทั้งด้านร่วมคิดและตัดสินใจ ด้านการดำเนินงานและด้านติดตามและประเมินผล และประชาชนท้องถิ่นที่มีปัจจัยส่วนบุคคลต่างกันมีส่วนร่วมในการพัฒนาและอนุรักษ์แหล่งท่องเที่ยว

ในตำบลท่าอุแท อำเภอกาญจนดิษฐ์ จังหวัดสุราษฎร์ธานีแตกต่างกัน ยอมรับสมมติฐาน แต่ด้านอายุและ รายได้ในด้านการร่วมคิดและตัดสินใจ และอาชีพ ในด้านร่วมคิดและตัดสินใจและด้านติดตามผลและ ประเมินผลที่ปฏิเสธสมมติฐานที่ตั้งไว้

จากการศึกษาผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ในเรื่องการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดการ ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ในเขตพื้นที่อำเภอวังสมบูรณ์ จังหวัดสระแก้ว ในการศึกษา การมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมนั้นจะเป็นการมุ่งสร้าง กระบวนการในการรับรู้ การสร้างจิตสำนึก และการมีส่วนร่วมในการจัดการทรัพยากรธรรมชาติและ สิ่งแวดล้อม ซึ่งสิ่งสำคัญคือการชี้ให้เห็นถึงประโยชน์และโทษของการทำลาย ทางด้านการสร้างจิตสำนึก นั้นจะมุ่งเน้นที่การปลูกฝังให้รู้จักรักษาประโยชน์ของทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม และการมีส่วน ร่วมในชุมชนเป็นสิ่งสำคัญยิ่งในปัจจุบัน เพราะการมีส่วนร่วมที่ในชุมชนนั้นจะเป็นการสร้างรากฐาน ที่แข็งแรง เกิดความสามัคคีได้ ดังนั้น ในการวิจัยในครั้งนี้สามารถนำผลของการวิจัยมาปรับแผน เพื่อการพัฒนาและการจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมในชุมชนนั้น ๆ ให้ดีขึ้น

บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

การมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ในเขตพื้นที่อำเภอวังสมบูรณ์ จังหวัดสระแก้ว โดยวิธีการวิจัยสำหรับการศึกษาในครั้งนี้ซึ่งใช้รูปแบบของการวิจัยเชิงปริมาณที่ประกอบด้วย ประชากร และกลุ่มตัวอย่าง ด้วยเครื่องมือที่ใช้ในการศึกษา ได้แก่ การเก็บรวบรวม ข้อมูล การแปรผลข้อมูล และ วิธีการทางสถิติสำหรับใช้ในการวิเคราะห์และการทดสอบสมมติฐาน เรื่องความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรที่กำหนดขึ้น

3.1 ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรที่ใช้ในการศึกษาในครั้งนี้ คือประชากรในเขตพื้นที่อำเภอวังสมบูรณ์ จังหวัดสระแก้ว จำนวน 10 หมู่บ้าน ซึ่งมีประชากรทั้งเพศชาย และเพศหญิง รวมทั้งสิ้น 7,041 คน (ระบบสถิติทางการทะเบียน ณ เดือนธันวาคม 2561)

ตารางที่ 3.1 แสดงกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย

หมู่บ้าน	ประชากร (คน)	กลุ่มตัวอย่าง (คน)
บ้านชัยเกษมพัฒนา	374	40
บ้านชุมทอง	530	40
บ้านคลองอุดม	536	40
บ้านคลองอิงคำ	933	40
บ้านคลองชล	709	40
บ้านทับห้าพัฒนา	462	40
บ้านวังดารา	867	40
บ้านวังทรัพย์	906	40
บ้านวังทอง	983	40
บ้านคลองไม้เลี้ยง	741	40
รวม	7,041	400

ที่มา : ระบบสถิติทางการทะเบียน (2561)

การสุ่มตัวอย่างเพื่อการศึกษาครั้งนี้ ใช้วิธีการสุ่มตัวอย่างแบบกระจายอย่างง่าย (Simple Random Sampling) ซึ่งวิธีหาจำนวนประชากรจาก 10 หมู่บ้าน จากประชาชนที่อาศัยอยู่ในเขตพื้นที่อำเภอวังสมบูรณ์ จังหวัดสระแก้ว โดยทำการคำนวณหาขนาดของกลุ่มตัวอย่างโดยใช้สูตรของ Taro Yamane (1967) ค่าความคลาดเคลื่อนร้อยละ 5 ได้กลุ่มตัวอย่างมีจำนวน 400 ตัวอย่าง

$$n = \frac{N}{1 + Ne^2}$$

เมื่อ e = ความคลาดเคลื่อนของการสุ่มตัวอย่าง กำหนดให้มีค่าเท่ากับ 0.05

N = ขนาดของประชากร

n = ขนาดของกลุ่มตัวอย่าง

เมื่อแทนค่าประชากรในสูตร จะได้ผลลัพธ์ดังนี้

$$n = \frac{N}{1 + Ne^2}$$

$$n = \frac{7,041}{1 + (7,041 \times 0.05^2)}$$

$$n = 378.5$$

ขนาดของกลุ่มตัวอย่าง (n) 378.5 คน

โดยผู้ศึกษาทำการเผื่อการสูญเสียของแบบสอบถาม 21 ตัวอย่าง ดังนั้นขนาดตัวอย่างสำหรับการศึกษานี้เท่ากับ 400 ตัวอย่าง ซึ่งจำนวนนี้ง่ายต่อการแจกแบบสอบถามเนื่องจากการแบ่งสัดส่วนที่ชัดเจน และในการแจกแบบสอบถามผู้วิจัยจะนำแจกให้กับผู้ใหญ่บ้านแต่ละหมู่บ้าน จำนวน 10 หมู่บ้าน ซึ่งผู้ใหญ่บ้านและประชาชนจะเข้ามาทำกิจกรรมในโครงการทุกสัปดาห์ ทางผู้วิจัยจึงเลือกที่จะแจกให้กับผู้ใหญ่บ้านเพื่อเป็นตัวแทนในการแจกแบบสอบถามให้กับประชาชนที่อาศัยในหมู่บ้านนั้น ๆ

3.2 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลครั้งนี้เป็นแบบสอบถาม (Questionnaire) ที่สร้างขึ้น สอบถามกลุ่มตัวอย่าง แบ่งออกเป็น 2 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 เป็นคำถามใช้เลือกตอบ (Check List) ลักษณะส่วนบุคคล ได้แก่ เพศ อายุ ระดับการศึกษา อาชีพ และรายได้

ตอนที่ 2 เป็นคำถามแบบปลายปิด เป็นแบบสอบถามที่เกี่ยวกับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมทั้งหมด 4 ด้าน ซึ่งมีจำนวน 20 ข้อ ดังนี้

1. ด้านการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ	จำนวน 5 ข้อ
2. ด้านการมีส่วนร่วมในการดำเนินงาน	จำนวน 5 ข้อ
3. ด้านการมีส่วนร่วมในการรับผลประโยชน์	จำนวน 5 ข้อ
4. ด้านการมีส่วนร่วมในการประเมินผล	จำนวน 5 ข้อ

โดยลักษณะแบบสอบถามทั้ง 20 ข้อ เป็นมาตรฐานส่วนประมาณค่า (Rating Scale) โดยมีการจำนวน คำนำหน้าทุกประเมินเป็น 5 ระดับ ตามแนวคิดของ Likert's Scale (ธานินทร์ ศิลป์จารุ, 2551, น.75) ดังนี้

ระดับคะแนน 5 หมายถึง ระดับความคิดเห็นอยู่ในระดับมากที่สุด

ระดับคะแนน 4 หมายถึง ระดับความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก

ระดับคะแนน 3 หมายถึง ระดับความคิดเห็นอยู่ในระดับปานกลาง

ระดับคะแนน 2 หมายถึง ระดับความคิดเห็นอยู่ในระดับน้อย

ระดับคะแนน 1 หมายถึง ระดับความคิดเห็นอยู่ในระดับน้อยที่สุด

กำหนดเกณฑ์การแปลความหมายของคะแนนเฉลี่ย ดังนี้

ค่าเฉลี่ย 4.21 - 5.00 หมายถึง ระดับความคิดเห็นอยู่ในระดับมากที่สุด

ค่าเฉลี่ย 3.41 - 4.20 หมายถึง ระดับความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก

ค่าเฉลี่ย 2.61 - 3.40 หมายถึง ระดับความคิดเห็นอยู่ในระดับปานกลาง

ค่าเฉลี่ย 1.81 - 2.60 หมายถึง ระดับความคิดเห็นอยู่ในระดับน้อย

ค่าเฉลี่ย 1.00 - 1.80 หมายถึง ระดับความคิดเห็นอยู่ในระดับน้อยที่สุด

ขั้นตอนการสร้างเครื่องมือ

ผู้ศึกษาดำเนินการสร้างเครื่องมือและหาคุณภาพของเครื่องมือ ดังนี้

(1) ศึกษาค้นคว้า บทความ แนวคิดและทฤษฎีต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับ การจัดการสิ่งแวดล้อม และผลของการจัดการทรัพยากรและสิ่งแวดล้อม ในเขตพื้นที่อำเภอวังสมบูรณ์ จังหวัดสระแก้ว จาก ตำรา เอกสาร และงานวิจัยต่าง ๆ เพื่อใช้เป็นแนวทางในการสร้างแบบสอบถาม

(2) ศึกษาแบบสอบถามจากงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง เพื่อกำหนดขอบข่ายในการสร้างเครื่องมือให้ สอดคล้องกับตัวแปรที่ศึกษา เพื่อนำมาพัฒนาและปรับปรุงให้มีความเหมาะสม ทันสมัยมากขึ้น

(3) สร้างแบบสอบถามและตรวจสอบความเที่ยงตรงของเนื้อหา (Content Validity) และความเชื่อมั่น (Reliability) แบบสอบถาม โดยปรึกษาอาจารย์ที่ปรึกษาและนำไปปรับปรุงแก้ไข เพื่อให้ได้แบบสอบถามที่มีความสมบูรณ์ และถูกต้องมากขึ้น

(4) นำแบบสอบถามไปทดลองใช้ (Try out) กับกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 30 ชุด แล้วนำแบบสอบถามไปวิเคราะห์ความเชื่อมั่นโดยวิธีการหาค่าสอดคล้องในแบบสัมประสิทธิ์แอลฟา (Alpha

Coefficient) ตามสูตรของ Cronbach's Alpha เพื่อหาความเชื่อมั่น ถ้ามากกว่า 0.8 แสดงว่าแบบสอบถามเชื่อถือได้ (ธานินทร์ ศิลป์จารุ, 2551, น.419)

3.3 การเก็บรวบรวมข้อมูล

การเก็บรวบรวมข้อมูลในการศึกษาครั้งนี้ ผู้ศึกษาได้ดำเนินการเก็บข้อมูล โดยเป็น 2 ส่วน ดังนี้

3.3.1 ข้อมูลปฐมภูมิ (Primary Data) ผู้ศึกษาได้ทำการเก็บข้อมูลจากการแจกแบบสอบถามให้กับกลุ่มตัวอย่างในเขตพื้นที่อำเภอวังสมบูรณ์ จังหวัดสระแก้ว พร้อมชี้แจงรายละเอียดการกรอกข้อมูลแบบสอบถาม จำนวน 400 ชุด โดยใช้วิธีการเลือกกลุ่มตัวอย่างโดยการคำนึงถึงสัดส่วนองค์ประกอบของประชากร กล่าวคือ เมื่อต้องการกลุ่มตัวอย่าง 400 คน จากประชากรทั้งหมด 10 หมู่บ้าน ได้แก่ บ้านสุขเกษมพัฒนา บ้านชุมทอง บ้านคลองอุดม บ้านคลองอิงดำ บ้านคลองชล บ้านทับห้าพัฒนา บ้านวังตารา บ้านวังทรัพย์ บ้านวังทอง และบ้านคลองไม้เลี้ยว โดยแบ่งแจกแบบสอบถามหมู่บ้านละ 40 คน เป็นการเลือกกลุ่มตัวอย่างโดยพิจารณาจากลักษณะของกลุ่มที่เลือกเป็นไปตามวัตถุประสงค์ของการวิจัย ซึ่งเก็บข้อมูลโดยการแจกแบบสอบถามให้กับผู้ใหญ่บ้านแต่ละหมู่บ้านเพื่อไปแจกให้กับลูกบ้านจำนวนหมู่บ้านละ 40 ชุด โดยใช้เวลาเก็บแบบสอบถามในระยะเวลา 2 สัปดาห์

3.3.2 ข้อมูลทุติยภูมิ (Secondary Data) ได้จากการรวบรวมข้อมูลจาก ตำราหนังสือ เอกสาร บทความ วิทยานิพนธ์ รายงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ข้อมูลจากอินเทอร์เน็ต เพื่อนำมาเป็นข้อมูลเบื้องต้นในการสนับสนุนการศึกษานี้

3.4 วิธีการวิเคราะห์ข้อมูล

ในการค้นคว้าอิสระครั้งนี้ ผู้ศึกษาดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูลโดยการหาค่าสถิติด้วยระบบคอมพิวเตอร์แล้วทำการวิเคราะห์ข้อมูลตามความมุ่งหมายและสมมติฐาน ดังนี้

3.4.1 ตรวจสอบข้อมูล ความถูกต้องสมบูรณ์ของแบบสอบถาม

3.4.2 การลงรหัส (Coding) หลังตรวจสอบความถูกต้องและสมบูรณ์แล้วตรวจสอบความถูกต้องของรหัสอีกครั้งก่อนประมวลผล

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

1) สถิติเชิงพรรณนา (Descriptive) เป็นสถิติใช้อธิบายลักษณะทั่วไปของข้อมูล ได้แก่ ค่าความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน

2) สถิติเชิงอนุมาน (Inferential Statistics) เพื่อทดสอบสมมติฐาน เพื่อหาความแตกต่างของตัวแปร โดยสถิติ ดังนี้

ใช้สถิติ t-test เปรียบเทียบความแตกต่างระหว่างตัวแปรอิสระที่มี 2 กลุ่ม และใช้สถิติ One-Way ANOVA เปรียบเทียบความแตกต่างระหว่างตัวแปรอิสระที่มากกว่า 2 กลุ่มขึ้นไป ที่ระดับความเชื่อมั่นทางสถิติ 95% ($\alpha = 0.05$) และเมื่อพบความแตกต่างจึงทำการเปรียบเทียบเป็นรายคู่ ด้วยวิธี LSD (Least Significant Difference)

บทที่ 4

ผลการวิจัย

การศึกษาวิจัยเรื่องการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ในเขตพื้นที่อำเภอวังสมบูรณ์ จังหวัดสระแก้ว มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ในเขตพื้นที่อำเภอวังสมบูรณ์ จังหวัดสระแก้ว และเพื่อศึกษาความสัมพันธ์การมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ในเขตพื้นที่อำเภอวังสมบูรณ์ จังหวัดสระแก้ว จำแนกตาม เพศ อายุ ระดับการศึกษา อาชีพ และรายได้ โดยเก็บข้อมูลจากประชาชนที่มีรายชื่อในทะเบียนสำมะโนครัวประชากร พักอาศัยอยู่ในเขตพื้นที่อำเภอวังสมบูรณ์ จังหวัดสระแก้ว จำนวน 10 หมู่บ้าน ได้แก่ (1) บ้านชัยเกษมพัฒนา (2) บ้านชุมทอง (3) บ้านคลองอุดม (4) บ้านคลองอิงดำ (5) บ้านคลองชล (6) บ้านทับห้าพัฒนา (7) บ้านวังดารา (8) บ้านวังทรัพย์ (9) บ้านวังทอง และ (10) บ้านคลองไม้เลี้ยง โดยใช้การสุ่มตัวอย่างแบบง่าย (Simple Random Sampling) ได้กลุ่มตัวอย่างจำนวน 400 ตัวอย่าง ซึ่งจำนวนดังนี้ได้มาจากการคำนวณหาขนาดของกลุ่มตัวอย่าง โดยใช้สูตรของ Taro Yamane (1967) ที่ระดับความเชื่อมั่น 95% และกำหนดความคลาดเคลื่อนที่ยอมรับได้ 0.05 ซึ่งผู้วิจัยได้นำเสนอผลการวิเคราะห์ออกเป็น 3 ส่วน ดังนี้

4.1 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลลักษณะส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม ได้แก่ เพศ อายุ ระดับการศึกษา อาชีพ และรายได้

4.2 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดการทรัพยากร ธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ในเขตพื้นที่อำเภอวังสมบูรณ์ จังหวัดสระแก้ว

4.3 การวิเคราะห์ข้อมูลด้วยสถิติเชิงอนุมาน

4.1 ผลวิเคราะห์ข้อมูลลักษณะส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม

ตารางที่ 4.1 จำนวนและค่าร้อยละของข้อมูลลักษณะส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม

ข้อมูลลักษณะส่วนบุคคล	จำนวน	ร้อยละ
เพศ		
ชาย	96	24
หญิง	304	76
รวม	400	100
อายุ		
ไม่เกิน 20 ปี	36	9
21 - 30 ปี	236	59
31 - 40 ปี	83	20.8
41 - 50 ปี	34	8.5
51 ปีขึ้นไป	11	2.8
รวม	400	100
ระดับการศึกษา		
ต่ำกว่าปริญญาตรี	53	13.3
ปริญญาตรี	259	64.8
สูงกว่าปริญญาตรี	88	22
รวม	400	100
อาชีพ		
ค้าขาย/ธุรกิจส่วนตัว	120	30
รับราชการ/รัฐวิสาหกิจ	147	36.8
พนักงานบริษัท	75	18.8
นักเรียน/นักศึกษา	21	5.3
รับจ้าง/เกษตรกร/ประมง	37	9.3
รวม	400	100

ตารางที่ 4.1 จำนวนและค่าร้อยละของข้อมูลลักษณะส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม (ต่อ)

ข้อมูลลักษณะส่วนบุคคล	จำนวน	ร้อยละ
รายได้		
ไม่เกิน 10,000 บาท	69	17.3
10,001-20,000 บาท	164	41
20,001-30,000 บาท	133	33.3
30,001-40,000 บาท	13	3.3
40,001 บาทขึ้นไป	21	5.3
รวม	400	100

จากตารางที่ 4.1 จำนวนร้อยละของกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามข้อมูลลักษณะบุคคล พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง คิดเป็นร้อยละ 76 และเพศชาย คิดเป็นร้อยละ 24 ผู้ตอบแบบสอบถามมีอายุ 20 - 30 ปี มากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 59 รองลงมาคือ อายุ 31 - 40 ปี คิดเป็นร้อยละ 20.8 อายุไม่เกิน 20 ปี คิดเป็นร้อยละ 9 อายุ 41 - 50 ปี คิดเป็นร้อยละ 8.5 และอายุตั้งแต่ 51 ปีขึ้นไป คิดเป็นร้อยละ 2.8 ตามลำดับ ผู้ตอบแบบสอบถามจบการศึกษาระดับปริญญาตรี มากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 64.8 รองลงมาเป็นระดับสูงกว่าปริญญาตรี คิดเป็นร้อยละ 22 และต่ำกว่าปริญญาตรี 53 ผู้ตอบแบบสอบถามประกอบอาชีพ รับราชการ/รัฐวิสาหกิจ มากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 36.8 รองลงมาคืออาชีพค้าขาย/ธุรกิจส่วนตัว คิดเป็นร้อยละ 30 พนักงานบริษัท คิดเป็นร้อยละ 18.8 รับจ้าง/เกษตรกร/ประมง คิดเป็นร้อยละ 9.3 และนักเรียน/นักศึกษา น้อยที่สุด คิดเป็นร้อยละ 5.3 ผู้ตอบแบบสอบถามมีรายได้ 10,001 - 20,000 บาท มากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 41 รองลงมาคือมีรายได้ 20,001 - 30,000 บาท คิดเป็นร้อยละ 33.3 รายได้ไม่เกิน 10,000 บาท คิดเป็นร้อยละ 17.3 รายได้ 40,000 บาทขึ้นไป คิดเป็นร้อยละ 5.3 และรายได้ 30,001 - 40,000 บาท คิดเป็นร้อยละ 3.3 ตามลำดับ

4.2 ผลวิเคราะห์ข้อมูลการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ในเขตพื้นที่อำเภอวังสมบูรณ์ จังหวัดสระแก้ว

ตารางที่ 4.2 ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ในเขตพื้นที่อำเภอวังสมบูรณ์ จังหวัดสระแก้ว ด้านการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ

มีส่วนร่วมในด้านการตัดสินใจ	\bar{X}	S.D.	แปลผล	อันดับ
1. ท่านมีส่วนร่วมประชุมเพื่อนำเสนอเรื่องต่าง ๆ ที่มีความจำเป็นในการจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม	4.15	.775	มาก	2
2. ท่านมีส่วนร่วมในการตัดสินใจวางแผนขั้นตอนการดำเนินงานของกิจกรรมเกี่ยวกับการจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม	4.04	.762	มาก	5
3. ท่านมีส่วนร่วมกำหนดการใช้ทรัพยากร แหล่งของทรัพยากรที่จะใช้ในกิจกรรมโครงการต่าง ๆ เกี่ยวกับทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม	4.07	.723	มาก	4
4. ท่านร่วมคิดและช่วยเสนอแนวทางในการแก้ไขปัญหาด้านทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมในชุมชน	4.10	.724	มาก	3
5. ท่านมีส่วนร่วมในการพิจารณาถึงผลที่จะเกิดขึ้นของกิจกรรมต่าง ๆ ว่าจะเกิดประโยชน์แก่ชุมชนมากที่สุด	4.29	.722	มากที่สุด	1
รวม	4.1275	.56074	มาก	

จากตารางที่ 4.2 ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ในเขตพื้นที่อำเภอวังสมบูรณ์ จังหวัดสระแก้ว ด้านการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ พบว่า ประชาชนมีส่วนร่วมในการจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ในเขตพื้นที่อำเภอวังสมบูรณ์ จังหวัดสระแก้ว โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.1275$, S.D. = 0.56074) เมื่อพิจารณาในรายละเอียดสรุปได้ ดังนี้

ประชาชนมีส่วนร่วมในการจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ในเขตพื้นที่อำเภอวังสมบูรณ์ จังหวัดสระแก้ว ในเรื่องมีส่วนร่วมในการพิจารณาถึงผลที่จะเกิดขึ้นของกิจกรรมต่าง ๆ

ว่าจะเกิดประโยชน์แก่ชุมชนมากที่สุด การมีส่วนร่วมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.29$, S.D. = .722) โดยมีการมีส่วนร่วมเป็นอันดับแรก รองลงมาเรื่องมีส่วนร่วมประชุมเพื่อนำเสนอเรื่องต่าง ๆ ที่มีความจำเป็นในการจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม การมีส่วนร่วมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.15$, S.D. = .775) เรื่องร่วมคิดและช่วยเสนอแนวทางในการแก้ไขปัญหาด้านทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมในชุมชน การมีส่วนร่วมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.10$, S.D. = .724) เรื่องมีส่วนร่วมกำหนดการใช้ทรัพยากร แหล่งของทรัพยากรที่จะใช้ในกิจกรรมโครงการต่าง ๆ เกี่ยวกับทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม การมีส่วนร่วมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.07$, S.D. = .723) และอันดับสุดท้ายเรื่องมีส่วนร่วมในการตัดสินใจวางแผนขั้นตอนการดำเนินงานของกิจกรรมเกี่ยวกับการจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม การมีส่วนร่วมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.04$, S.D. = .762)

ตารางที่ 4.3 ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ในเขตพื้นที่อำเภอวังสมบูรณ์ จังหวัดสระแก้ว ด้านการมีส่วนร่วมในการดำเนินงาน

มีส่วนร่วมในด้านการดำเนินงาน	\bar{X}	S.D.	แปลผล	อันดับ
1. ท่านมีส่วนร่วมออกแรงในการทำกิจกรรม หรือโครงการ เพื่อการจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม	4.10	.762	มาก	5
2. ท่านมีส่วนร่วมสนับสนุนด้านทุนทรัพย์เพื่อใช้ในการทำกิจกรรมหรือโครงการเพื่อการจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม	4.23	.748	มากที่สุด	2
3. ท่านมีส่วนร่วมสนับสนุนด้านวัสดุ อุปกรณ์ เพื่อใช้ในการทำกิจกรรมหรือโครงการเพื่อการจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม	4.24	.727	มากที่สุด	1
4. ท่านมีส่วนร่วมในการประชาสัมพันธ์หรือเผยแพร่ข้อมูลข่าวสารด้านทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม	4.15	.759	มาก	3
5. ท่านให้ความร่วมมือในการทำกิจกรรมด้านทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมกับเจ้าหน้าที่ของรัฐ หรือหน่วยงาน อื่น ๆ	4.14	.751	มาก	4
รวม	4.1745	.57312	มาก	

จากตารางที่ 4.3 ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดการ ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ในเขตพื้นที่อำเภอวังสมบูรณ์ จังหวัดสระแก้ว ด้านการมีส่วนร่วมในการดำเนินงาน พบว่า ประชาชนมีส่วนร่วมในการจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ในเขตพื้นที่อำเภอวังสมบูรณ์ จังหวัดสระแก้ว โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.1745$, S.D. = 0.57312) เมื่อพิจารณาในรายละเอียดสรุปได้ ดังนี้

ประชาชนมีส่วนร่วมในการจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ในเขตพื้นที่อำเภอวังสมบูรณ์ จังหวัดสระแก้ว ในเรื่องมีส่วนร่วมสนับสนุนวัสดุ อุปกรณ์ เพื่อใช้ในการทำกิจกรรมหรือโครงการเพื่อการจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม การมีส่วนร่วมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.24$, S.D. = .727) โดยมีการมีส่วนร่วมเป็นอันดับแรก รองลงมาเรื่องมีส่วนร่วมสนับสนุนทุนทรัพย์เพื่อ ใช้ในการทำกิจกรรมหรือโครงการเพื่อการจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมการมีส่วนร่วมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.23$, S.D. = .748) เรื่องมีส่วนร่วมในการประชาสัมพันธ์หรือเผยแพร่ข้อมูลข่าวสารด้านทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม การมีส่วนร่วมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.15$, S.D. = .759) เรื่องให้ความร่วมมือในการทำกิจกรรมด้านทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมกับเจ้าหน้าที่ของรัฐ หรือหน่วยงานอื่น ๆ การมีส่วนร่วมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.14$, S.D. = .751) และอันดับสุดท้ายเรื่องมีส่วนร่วมสนับสนุนทุนทรัพย์เพื่อ ใช้ในการทำกิจกรรมหรือโครงการเพื่อการจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม การมีส่วนร่วมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.10$, S.D. = .762)

ตารางที่ 4.4 ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดการ ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ในเขตพื้นที่อำเภอวังสมบูรณ์ จังหวัดสระแก้ว ด้านการมีส่วนร่วมในการรับผลประโยชน์

มีส่วนร่วมในด้านการรับผลประโยชน์	\bar{X}	S.D.	แปลผล	อันดับ
1. ท่านมีส่วนร่วมรับผลประโยชน์จากกิจกรรม โครงการต่างๆ ที่เกิดขึ้นในชุมชน เช่น โครงการสวนสมุนไพร	4.27	.742	มากที่สุด	2
2. ท่านมีความรู้ด้านทรัพยากรธรรมชาติและ สิ่งแวดล้อมมากขึ้นจากการมีส่วนร่วมในการจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม	4.24	.706	มากที่สุด	4

ตารางที่ 4.4 ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดการ
 ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ในเขตพื้นที่อำเภอวังสมบูรณ์ จังหวัดสระแก้ว
 ด้านการมีส่วนร่วมในการรับผลประโยชน์ (ต่อ)

มีส่วนร่วมในด้านการรับผลประโยชน์	\bar{X}	S.D.	แปลผล	อันดับ
3. ท่านสามารถนำความรู้ที่ได้จากการเข้าร่วมกิจกรรมด้านทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมมาใช้ประโยชน์ในชีวิตประจำวัน	4.24	.774	มากที่สุด	5
4. ท่านได้มีโอกาสในการแสดงความรู้ ความสามารถ เพื่อพัฒนาชุมชนของท่าน	4.25	.737	มากที่สุด	3
5. ท่านและคนในครอบครัวมีคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้นจากโครงการหรือกิจกรรมด้านทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม	4.32	.778	มากที่สุด	1
รวม	4.2650	.55727	มากที่สุด	

จากตารางที่ 4.4 ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดการ ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ในเขตพื้นที่อำเภอวังสมบูรณ์ จังหวัดสระแก้ว ด้านการมีส่วนร่วมในการรับผลประโยชน์ พบว่า ประชาชนมีส่วนร่วมในการจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ในเขตพื้นที่อำเภอวังสมบูรณ์ จังหวัดสระแก้ว โดยภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.2650$, S.D. = 0.55727) เมื่อพิจารณาในรายละเอียดสรุปได้ ดังนี้

ประชาชนมีส่วนร่วมในการจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ในเขตพื้นที่อำเภอวังสมบูรณ์ จังหวัดสระแก้ว ในเรื่องมีคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้นจากโครงการหรือกิจกรรมด้านทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม การมีส่วนร่วมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.32$, S.D. = .778) โดยการมีส่วนร่วมเป็นอันดับแรก รองลงมาเรื่องมีการมีส่วนร่วมรับผลประโยชน์จากกิจกรรมโครงการต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นในชุมชน เช่น โครงการสวนสมุนไพร การมีส่วนร่วมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.27$, S.D. = .742) เรื่องมีโอกาสในการแสดงความรู้ ความสามารถเพื่อพัฒนาชุมชนของท่าน การมีส่วนร่วมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.25$, S.D. = .737) เรื่องมีความรู้ด้านทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมมากขึ้นจากการมีส่วนร่วมในการจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมการมีส่วนร่วมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.24$, S.D. = .706) และอันดับสุดท้ายสามารถนำความรู้ที่ได้จากการเข้าร่วมกิจกรรมด้านทรัพยากรธรรมชาติและ

และสิ่งแวดล้อมมาใช้ประโยชน์ในชีวิตประจำวัน การมีส่วนร่วมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.24$, S.D. = .774)

ตารางที่ 4.5 ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดการ
ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ในเขตพื้นที่อำเภอวังสมบูรณ์ จังหวัดสระแก้ว
ด้านการมีส่วนร่วมในการประเมินผล

มีส่วนร่วมในด้านการประเมินผล	\bar{X}	S.D.	แปลผล	อันดับ
1. ท่านได้ศึกษาผลการดำเนินงานของโครงการด้าน ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมในชุมชนหลัง เสร็จสิ้นกิจกรรม	4.27	.742	มากที่สุด	2
2. ท่านได้ปรึกษาหารือกับคณะกรรมการชุมชน หรือ เจ้าหน้าที่ของรัฐเพื่อติดตามผลการดำเนินงานตาม โครงการเมื่อแล้วเสร็จสิ่งแวดล้อม	4.14	.853	มาก	4
3. ท่านมีส่วนในการประเมินผลการดำเนินงานด้าน ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม	4.04	.913	มาก	5
4. ท่านให้ความร่วมมือในการให้ข้อมูลหรือตอบ แบบสอบถามเพื่อประเมินผลกิจกรรมด้าน ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมในชุมชน	4.15	.835	มาก	3
5. ท่านได้มีส่วนร่วมในการติดตามผลการปฏิบัติงาน ของหน่วยงานภาครัฐด้านทรัพยากรธรรมชาติและ สิ่งแวดล้อม	4.28	.776	มากที่สุด	1
รวม	4.1745	.67586	มาก	

จากตารางที่ 4.5 ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานการมีส่วนร่วมของประชาชนในการ
จัดการ ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ในเขตพื้นที่อำเภอวังสมบูรณ์ จังหวัดสระแก้ว ด้านการมี
ส่วนร่วมในการประเมินผล พบว่า ประชาชนมีส่วนร่วมในการจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม
ในเขตพื้นที่อำเภอวังสมบูรณ์ จังหวัดสระแก้ว โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.1745$,
S.D. = 0.67586) เมื่อพิจารณาในรายละเอียดสรุปได้ ดังนี้

ประชาชนมีส่วนร่วมในการจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ในเขตพื้นที่อำเภอวังสมบูรณ์ จังหวัดสระแก้ว ในเรื่องมีส่วนร่วมในการติดตามผลการปฏิบัติงานของหน่วยงานภาครัฐด้านทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม การมีส่วนร่วมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.28$, S.D. = .776) โดย การมีส่วนร่วมเป็นอันดับแรก รองลงมา เรื่องศึกษาผลการดำเนินงานของโครงการด้านทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมในชุมชนหลังเสร็จสิ้นกิจกรรม การมีส่วนร่วมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.27$, S.D. = .742) เรื่องให้ความร่วมมือในการให้ข้อมูลหรือตอบแบบสอบถามเพื่อประเมินผลกิจกรรมด้านทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมในชุมชน การมีส่วนร่วมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.15$, S.D. = .835) เรื่องได้ปรึกษาหารือกับคณะกรรมการชุมชน หรือเจ้าหน้าที่ของรัฐเพื่อติดตามผลการดำเนินงานตามโครงการเมื่อแล้วเสร็จสิ่งแวดล้อม การมีส่วนร่วมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.14$, S.D. = .853) และอันดับสุดท้ายมีส่วนร่วมในการประเมินผลการดำเนินงานด้านทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมการมีส่วนร่วมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.04$, S.D. = .913)

ตารางที่ 4.6 ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน การมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ในเขตพื้นที่อำเภอวังสมบูรณ์ จังหวัดสระแก้ว โดยภาพรวมรายด้าน

การมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดการ ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม	\bar{X}	S.D.	แปลผล	อันดับ
1.ด้านการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ	4.1275	.56074	มาก	4
2.ด้านการมีส่วนร่วมในการดำเนินงาน	4.1745	.57312	มาก	2
3.ด้านการมีส่วนร่วมในการรับผลประโยชน์	4.2650	.67586	มากที่สุด	1
4.ด้านการมีส่วนร่วมในการประเมินผล	4.1745	.67586	มาก	3
ภาพรวม	4.1854	.51550	มาก	

จากตารางที่ 4.6 ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ในเขตพื้นที่อำเภอวังสมบูรณ์ จังหวัดสระแก้ว โดยภาพรวม พบว่า ประชาชนมีส่วนร่วมในการจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ในเขตพื้นที่อำเภอวังสมบูรณ์ จังหวัดสระแก้ว โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.1854$, S.D. = 0.51550) เมื่อพิจารณาในรายละเอียดสรุปได้ ดังนี้

ประชาชนมีส่วนร่วมในการจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ในเขตพื้นที่อำเภอวังสมบูรณ์ จังหวัดสระแก้ว ด้านการมีส่วนร่วมในการรับผลประโยชน์ การมีส่วนร่วมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.2650$, S.D. = .67586) โดยการมีส่วนร่วมเป็นอันดับแรก รองลงมาเรื่องศึกษาผลด้าน

การมีส่วนร่วมในการดำเนินงาน การมีส่วนร่วมอยู่ในระดับมาก (\bar{X} = 4.1745, S.D. = .57312)
 ด้านการมีส่วนร่วมในการประเมินผล การมีส่วนร่วมอยู่ในระดับมาก (\bar{X} = 4.1745, S.D. = .67586)
 และอันดับสุดท้ายด้านการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ การมีส่วนร่วมอยู่ในระดับมาก (\bar{X} = 4.1275, S.D. = .56074)

4.3 การวิเคราะห์ข้อมูลด้วยสถิติเชิงอนุมาน

สมมติฐานทางสถิติที่ 1

H_0 : ประชาชนที่มีเพศแตกต่างกัน มีส่วนร่วมในการจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ในเขตพื้นที่อำเภอวังสมบูรณ์ จังหวัดสระแก้ว ไม่แตกต่างกัน

H_1 : ประชาชนที่มีเพศแตกต่างกัน มีส่วนร่วมในการจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ในเขตพื้นที่อำเภอวังสมบูรณ์ จังหวัดสระแก้ว แตกต่างกัน

ตารางที่ 4.7 การเปรียบเทียบเพศกับการมีส่วนร่วมในการจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ในเขตพื้นที่อำเภอวังสมบูรณ์ จังหวัดสระแก้ว

เพศ	N	\bar{X}	S.D.	t	Sig.
ชาย	96	4.1917	.50782	.695	.795
หญิง	304	4.1834	.51872		

* $P \leq .05$

จากตารางที่ 4.7 การเปรียบเทียบเพศกับการมีส่วนร่วมในการจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ในเขตพื้นที่อำเภอวังสมบูรณ์ จังหวัดสระแก้ว พบว่า ค่า Sig. = .795 แสดงว่าประชาชนที่มีเพศที่แตกต่างกัน มีส่วนร่วมในการจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ในเขตพื้นที่อำเภอวังสมบูรณ์ จังหวัดสระแก้ว ไม่แตกต่างกัน ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ .05

สมมติฐานทางสถิติที่ 2

H_0 : ประชาชนที่มีอายุแตกต่างกัน มีส่วนร่วมในการจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ในเขตพื้นที่อำเภอวังสมบูรณ์ จังหวัดสระแก้ว ไม่แตกต่างกัน

H_1 : ประชาชนที่มีอายุแตกต่างกัน มีส่วนร่วมในการจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ในเขตพื้นที่อำเภอวังสมบูรณ์ จังหวัดสระแก้ว แตกต่างกัน

ตารางที่ 4.8 ผลวิเคราะห์ความแปรปรวนเพื่อเปรียบเทียบความแตกต่างของการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ในเขตพื้นที่อำเภอวังสมบูรณ์ จังหวัดสระแก้ว จำแนกตามอายุ

แหล่งความแปรปรวน	df	SS	MS	F	Sig.
ระหว่างกลุ่ม	4	4.135	1.034	4.007	.003*
ภายในกลุ่ม	395	101.897	.258		
รวม	399	106.302			

* $P \leq .05$

จากตารางที่ 4.8 ผลวิเคราะห์ความแปรปรวนเพื่อเปรียบเทียบความแตกต่างของการมีส่วนร่วมในการจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ในเขตพื้นที่อำเภอวังสมบูรณ์ จังหวัดสระแก้ว จำแนกตามอายุ พบว่าประชาชนที่มีอายุต่างกัน มีส่วนร่วมในการจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ในเขตพื้นที่อำเภอวังสมบูรณ์ จังหวัดสระแก้ว แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และได้ทำการวิเคราะห์เปรียบเทียบรายคู่ด้วยวิธี LSD ได้ผลการวิเคราะห์ ดังนี้

ตารางที่ 4.9 ผลวิเคราะห์เปรียบเทียบรายคู่ ของค่าเฉลี่ยการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ในเขตพื้นที่อำเภอวังสมบูรณ์ จังหวัดสระแก้ว ภาพรวมรายด้าน จำแนกตามอายุ

อายุ	\bar{x}	ไม่เกิน 20 ปี	21-30 ปี	31-40 ปี	41-50 ปี	51 ปีขึ้นไป
ไม่เกิน 20 ปี	4.0514	-		.016*	.003*	
21-30 ปี	4.1337		-	.012*	.003*	
31-40 ปี	4.2976			-		
41-50 ปี	4.4162				-	
51 ปีขึ้นไป	4.1727					-

จากตารางที่ 4.9 เมื่อทำการทดสอบความแตกต่างระหว่างค่าเฉลี่ยเป็นรายคู่ ด้วยวิธีการทดสอบ LSD พบว่าประชาชนที่มีอายุแตกต่างกัน มีการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ในเขตพื้นที่อำเภอวังสมบูรณ์ จังหวัดสระแก้ว แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ได้แก่

1. ประชาชนที่มีอายุไม่เกิน 20 ปี มีการมีส่วนร่วมในการจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ในเขตพื้นที่อำเภอวังสมบูรณ์ จังหวัดสระแก้ว มากกว่า ประชาชนที่มีอายุ 31 - 40 ปี

2. ประชาชนที่มีอายุไม่เกิน 20 ปี มีการมีส่วนร่วมในการจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ในเขตพื้นที่อำเภอวังสมบูรณ์ จังหวัดสระแก้ว มากกว่า ประชาชนที่มีอายุ 41 - 50 ปี

3. ประชาชนที่มีอายุ 21 - 30 ปี มีการมีส่วนร่วมในการจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ในเขตพื้นที่อำเภอวังสมบูรณ์ จังหวัดสระแก้ว มากกว่า ประชาชนที่มีอายุ 31 - 40 ปี

4. ประชาชนที่มีอายุ 21 - 30 ปี มีการมีส่วนร่วมในการจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ในเขตพื้นที่อำเภอวังสมบูรณ์ จังหวัดสระแก้ว มากกว่า ประชาชนที่มีอายุ 41 - 50 ปี

สมมติฐานทางสถิติที่ 3

H_0 : ประชาชนที่มีระดับการศึกษาแตกต่างกัน มีส่วนร่วมในการจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ในเขตพื้นที่อำเภอวังสมบูรณ์ จังหวัดสระแก้ว ไม่แตกต่างกัน

H_1 : ประชาชนที่มีระดับการศึกษาแตกต่างกัน มีส่วนร่วมในการจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ในเขตพื้นที่อำเภอวังสมบูรณ์ จังหวัดสระแก้ว แตกต่างกัน

ตารางที่ 4.10 การเปรียบเทียบระดับการศึกษากับการมีส่วนร่วมในการจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมในเขตพื้นที่อำเภอวังสมบูรณ์ จังหวัดสระแก้ว

ระดับการศึกษา	N	\bar{x}	S.D.	F	Sig.
ต่ำกว่าปริญญาตรี	53	4.1623	.55043	.468	.627
ปริญญาตรี	259	4.2035	.48460		
สูงกว่าปริญญาตรี	88	4.1460	.58172		

* $P < .05$

จากตารางที่ 4.10 การเปรียบเทียบระดับการศึกษากับการมีส่วนร่วมในการจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ในเขตพื้นที่อำเภอวังสมบูรณ์ จังหวัดสระแก้ว พบว่า ค่า Sig. = .627 แสดงว่าประชาชนที่มีเพศที่แตกต่างกัน มีส่วนร่วมในการจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ในเขตพื้นที่อำเภอวังสมบูรณ์ จังหวัดสระแก้ว ไม่แตกต่างกัน ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ .05

สมมติฐานทางสถิติที่ 4

H_0 : ประชาชนที่มีอาชีพแตกต่างกัน มีส่วนร่วมในการจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ในเขตพื้นที่อำเภอวังสมบูรณ์ จังหวัดสระแก้ว ไม่แตกต่างกัน

H_1 : ประชาชนที่มีอาชีพแตกต่างกัน มีส่วนร่วมในการจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ในเขตพื้นที่อำเภอวังสมบูรณ์ จังหวัดสระแก้ว แตกต่างกัน

ตารางที่ 4.11 ผลวิเคราะห์ความแปรปรวนเพื่อเปรียบเทียบความแตกต่างของการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ในเขตพื้นที่อำเภอวังสมบูรณ์ จังหวัดสระแก้ว จำแนกตามอาชีพ

แหล่งความแปรปรวน	df	SS	MS	F	Sig.
ระหว่างกลุ่ม	4	7.244	1.811	7.241	.000*
ภายในกลุ่ม	395	98.788	.250		
รวม	399	106.032			

* $P \leq .05$

จากตารางที่ 4.11 ผลวิเคราะห์ความแปรปรวนเพื่อเปรียบเทียบความแตกต่างของการมีส่วนร่วมในการจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ในเขตพื้นที่อำเภอวังสมบูรณ์ จังหวัดสระแก้ว จำแนกตามอาชีพ พบว่าประชาชนที่มีอาชีพต่างกัน มีส่วนร่วมในการจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ในเขตพื้นที่อำเภอวังสมบูรณ์ จังหวัดสระแก้ว แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และได้ทำการวิเคราะห์เปรียบเทียบรายคู่ด้วยวิธี LSD ได้ผลการวิเคราะห์ ดังนี้

ตารางที่ 4.12 ผลวิเคราะห์เปรียบเทียบรายคู่ ของค่าเฉลี่ยการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ในเขตพื้นที่อำเภอวังสมบูรณ์ จังหวัดสระแก้ว ภาพรวมรายด้าน จำแนกตามอาชีพ

อาชีพ	ค่าเฉลี่ย/ \bar{x}	ค้าขาย/ ธุรกิจ ส่วนตัว	รับ ราชการ/ รัฐวิสาหกิจ	พนักงาน บริษัท	นักเรียน/ นักศึกษา	รับจ้าง/ เกษตรกร/ ประมง
ค้าขาย/ ธุรกิจส่วนตัว	4.2864	-	.000*	.000*		
รับราชการ/รัฐวิสาหกิจ	3.9954		-			
พนักงานบริษัท	4.3127			-		
นักเรียน /นักศึกษา	4.2262				-	
รับจ้าง /เกษตรกร /ประมง	4.1189					-

จากตารางที่ 4.12 เมื่อทำการทดสอบความแตกต่างระหว่างค่าเฉลี่ยเป็นรายคู่ ด้วยวิธีการทดสอบ LSD พบว่าประชาชนที่มีอาชีพแตกต่างกัน มีการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ในเขตพื้นที่อำเภอวังสมบูรณ์ จังหวัดสระแก้ว แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ได้แก่

1. ประชาชนที่มีอาชีพค้าขาย/ธุรกิจส่วนตัว มีการมีส่วนร่วมในการจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ในเขตพื้นที่อำเภอวังสมบูรณ์ จังหวัดสระแก้ว มากกว่า ประชาชนที่มีอาชีพรับราชการ/รัฐวิสาหกิจ

2. ประชาชนที่มีอาชีพค้าขาย/ธุรกิจส่วนตัว มีการมีส่วนร่วมในการจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ในเขตพื้นที่อำเภอวังสมบูรณ์ จังหวัดสระแก้ว มากกว่า ประชาชนที่มีอาชีพพนักงานบริษัท

สมมติฐานทางสถิติที่ 5

H_0 : ประชาชนที่มีรายได้แตกต่างกัน มีส่วนร่วมในการจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ในเขตพื้นที่อำเภอวังสมบูรณ์ จังหวัดสระแก้ว ไม่แตกต่างกัน

H_1 : ประชาชนที่มีรายได้แตกต่างกัน มีส่วนร่วมในการจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ในเขตพื้นที่อำเภอวังสมบูรณ์ จังหวัดสระแก้ว แตกต่างกัน

ตารางที่ 4.13 ผลวิเคราะห์ความแปรปรวนเพื่อเปรียบเทียบความแตกต่างของการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ในเขตพื้นที่อำเภอวังสมบูรณ์ จังหวัดสระแก้ว จำแนกตามรายได้

แหล่งความแปรปรวน	df	SS	MS	F	Sig.
ระหว่างกลุ่ม	4	4.640	1.160	4.519	.001*
ภายในกลุ่ม	395	101.392	.257		
รวม	399	106.032			

* $P \leq .05$

จากตารางที่ 4.13 ผลวิเคราะห์ความแปรปรวนเพื่อเปรียบเทียบความแตกต่างของการมีส่วนร่วมในการจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ในเขตพื้นที่อำเภอวังสมบูรณ์ จังหวัดสระแก้ว จำแนกตามรายได้ พบว่าประชาชนที่มีรายได้ต่างกัน มีส่วนร่วมในการจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ในเขตพื้นที่อำเภอวังสมบูรณ์ จังหวัดสระแก้ว แตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ ระดับ .05 และได้ทำการวิเคราะห์เปรียบเทียบรายคู่ด้วยวิธี LSD ได้ผลการวิเคราะห์ ดังนี้

ตารางที่ 4.14 ผลวิเคราะห์เปรียบเทียบรายคู่ ของค่าเฉลี่ยการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดการ
ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ในเขตพื้นที่อำเภอวังสมบูรณ์ จังหวัดสระแก้ว
ภาพรวมรายด้าน จำแนกตามรายได้

รายได้	\bar{x}	ไม่เกิน 10,000 บาท	10,001 - 20,000 บาท	20,001 - 30,000 บาท	30,001 - 40,000 บาท	40,001 บาท ขึ้นไป
ไม่เกิน 10,000 บาท	4.3703	-	.003*	.000*		
10,001 - 20,000 บาท	4.1534		-			
20,001 - 30,000 บาท	4.0917			-	0.02	
30,001 - 40,000 บาท	4.4346				-	
40,001 บาท ขึ้นไป	4.2667					-

จากตารางที่ 4.14 เมื่อทำการทดสอบความแตกต่างระหว่างค่าเฉลี่ยเป็นรายคู่ ด้วยวิธีการ
ทดสอบ LSD พบว่าประชาชนที่มีรายได้แตกต่างกัน มีการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดการ
ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ในเขตพื้นที่อำเภอวังสมบูรณ์ จังหวัดสระแก้ว แตกต่างกัน อย่างมี
นัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ได้แก่

1. ประชาชนที่มีรายได้ ไม่เกิน 10,000 บาท มีการมีส่วนร่วมในการจัดการทรัพยากร ธรรมชาติ
และสิ่งแวดล้อม ในเขตพื้นที่อำเภอวังสมบูรณ์ จังหวัดสระแก้ว มากกว่า ประชาชนที่มีรายได้
10,001 - 20,000 บาท

2. ประชาชนที่มีรายได้ ไม่เกิน 10,000 บาท มีการมีส่วนร่วมในการจัดการทรัพยากร ธรรมชาติ
และสิ่งแวดล้อม ในเขตพื้นที่อำเภอวังสมบูรณ์ จังหวัดสระแก้ว มากกว่า ประชาชนที่มีรายได้
20,001 - 30,000 บาท

3. ประชาชนที่มีรายได้ 20,001 - 30,000 บาทมีการมีส่วนร่วมในการจัดการทรัพยากร
ธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ในเขตพื้นที่อำเภอวังสมบูรณ์ จังหวัดสระแก้ว มากกว่า ประชาชนที่มีรายได้
30,001 - 40,000 บาท

ตารางที่ 4.15 สรุปผลการทดสอบสมมติฐาน

สมมติฐาน	ผลการทดสอบสมมติฐาน
1. ประชาชนที่มีเพศแตกต่างกัน มีส่วนร่วมในการจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ในเขตพื้นที่อำเภอวังสมบูรณ์ จังหวัดสระแก้ว ไม่แตกต่างกัน	ยอมรับสมมติฐาน H_0 ปฏิเสธสมมติฐาน H_1
2. ประชาชนที่มีอายุแตกต่างกัน มีส่วนร่วมในการจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ในเขตพื้นที่อำเภอวังสมบูรณ์ จังหวัดสระแก้ว ไม่แตกต่างกัน	ปฏิเสธสมมติฐาน H_0 ยอมรับสมมติฐาน H_1
3. ประชาชนที่มีระดับการศึกษาแตกต่างกัน มีส่วนร่วมในการจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ในเขตพื้นที่อำเภอวังสมบูรณ์ จังหวัดสระแก้ว ไม่แตกต่างกัน	ยอมรับสมมติฐาน H_0 ปฏิเสธสมมติฐาน H_1
4. ประชาชนที่มีอาชีพแตกต่างกัน มีส่วนร่วมในการจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ในเขตพื้นที่อำเภอวังสมบูรณ์ จังหวัดสระแก้ว ไม่แตกต่างกัน	ปฏิเสธสมมติฐาน H_0 ยอมรับสมมติฐาน H_1
5. ประชาชนที่มีรายได้แตกต่างกัน มีส่วนร่วมในการจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ในเขตพื้นที่อำเภอวังสมบูรณ์ จังหวัดสระแก้ว ไม่แตกต่างกัน	ปฏิเสธสมมติฐาน H_0 ยอมรับสมมติฐาน H_1

บทที่ 5

สรุปอภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การศึกษาวิจัยเรื่องการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ในเขตพื้นที่อำเภอวังสมบูรณ์ จังหวัดสระแก้ว มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ในเขตพื้นที่อำเภอวังสมบูรณ์ จังหวัดสระแก้ว และเพื่อศึกษาความสัมพันธ์การมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ในเขตพื้นที่อำเภอวังสมบูรณ์ จังหวัดสระแก้ว จำแนกตาม เพศ อายุ ระดับการศึกษา อาชีพ และรายได้ โดยเก็บข้อมูลจากประชาชนที่มีรายชื่อในทะเบียนสำมะโนครัวประชากร พักอาศัยอยู่ในเขตพื้นที่อำเภอวังสมบูรณ์ จังหวัดสระแก้ว จำนวน 10 หมู่บ้าน ได้แก่ (1) บ้านสุขเกษมพัฒนา (2) บ้านชุมทอง (3) บ้านคลองอุดม (4) บ้านคลองอิ่งดำ (5) บ้านคลองชล (6) บ้านทับห้าพัฒนา (7) บ้าน วังดารา (8) บ้านวังทรัพย์ (9) บ้านวังทอง และ (10) บ้านคลองไม้เลี้ยว โดยใช้การสุ่มตัวอย่างแบบง่าย (Simple Random Sampling) ได้กลุ่มตัวอย่างจำนวน 400 ตัวอย่าง ซึ่งจำนวนดังนี้ได้มาจากการคำนวณหาขนาดของกลุ่มตัวอย่าง โดยใช้สูตรของ Taro Yamane (1967) ที่ระดับความเชื่อมั่น 95% และกำหนดความคลาดเคลื่อนที่ยอมรับได้ 0.05 ทำการเก็บข้อมูลโดยใช้แบบสอบถาม และวิเคราะห์ข้อมูลด้วยสถิติ ค่าความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน และทดสอบสมมติฐานด้วยสถิติ t-test, One-way ANOVA และทำการทดสอบความแตกต่างรายคู่ด้วยวิธีของ LSD ผู้วิจัยนำเสนอผลการศึกษาดังต่อไปนี้

5.1 สรุปผลการวิจัย

5.2 อภิปรายผล

5.3 ข้อเสนอแนะ

5.1 สรุปผลการวิจัย

ส่วนที่ 1 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลลักษณะส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม

ผลการศึกษา พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมในการจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ในเขตพื้นที่อำเภอวังสมบูรณ์ จังหวัดสระแก้ว จำนวน 400 คน ส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง มีอายุ 21 - 30 ปี จบการศึกษาระดับปริญญาตรี ประกอบอาชีพรับราชการ/รัฐวิสาหกิจ และมีรายได้เฉลี่ย 10,001 - 20,000 บาท

ส่วนที่ 2 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ในเขตพื้นที่อำเภอวังสมบูรณ์ จังหวัดสระแก้ว

การมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ในเขตพื้นที่อำเภอวังสมบูรณ์ จังหวัดสระแก้ว โดยภาพรวม พบว่า ประชาชนมีส่วนร่วมในการจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ในเขตพื้นที่อำเภอวังสมบูรณ์ ด้านการมีส่วนร่วมในการรับผลประโยชน์ การมีส่วนร่วมอยู่ในระดับมากที่สุด โดยมีระดับการมีส่วนร่วมเป็นอันดับแรก รองลงมาด้านการมีส่วนร่วมในการดำเนินงาน การมีส่วนร่วมอยู่ในระดับมาก ด้านการมีส่วนร่วมในการประเมินผล การมีส่วนร่วมอยู่ในระดับมาก และอันดับสุดท้ายด้านการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ การมีส่วนร่วมอยู่ในระดับมาก ตามลำดับ

ส่วนที่ 3 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลด้วยสถิติเชิงอนุมาน

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อเปรียบเทียบการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ในเขตพื้นที่อำเภอวังสมบูรณ์ จังหวัดสระแก้ว กับข้อมูลลักษณะส่วนบุคคล พบว่า

1. ประชาชนที่มีเพศแตกต่างกัน มีส่วนร่วมในการจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ในเขตพื้นที่อำเภอวังสมบูรณ์ จังหวัดสระแก้ว ไม่แตกต่างกัน อย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติที่ .05
2. ประชาชนที่มีอายุแตกต่างกัน มีส่วนร่วมในการจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ในเขตพื้นที่อำเภอวังสมบูรณ์ จังหวัดสระแก้ว แตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ .05
3. ประชาชนที่มีระดับการศึกษาแตกต่างกัน มีส่วนร่วมในการจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ในเขตพื้นที่อำเภอวังสมบูรณ์ จังหวัดสระแก้ว ไม่แตกต่างกัน อย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติที่ .05
4. ประชาชนที่มีอาชีพแตกต่างกัน มีส่วนร่วมในการจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ในเขตพื้นที่อำเภอวังสมบูรณ์ จังหวัดสระแก้ว แตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ .05
5. ประชาชนที่มีรายได้แตกต่างกัน มีส่วนร่วมในการจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ในเขตพื้นที่อำเภอวังสมบูรณ์ จังหวัดสระแก้ว แตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ .05

5.2 อภิปรายผล

จากการวิจัยเรื่องการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ในเขตพื้นที่อำเภอวังสมบูรณ์ จังหวัดสระแก้ว ผู้วิจัยขออภิปรายผลการวิจัย ดังนี้

5.2.1. ผลการศึกษาการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ในเขตพื้นที่อำเภอวังสมบูรณ์ จังหวัดสระแก้ว พบว่า โดยภาพรวมระดับของการมีส่วนร่วม

ของประชาชนในการจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมอยู่ในระดับมาก สอดคล้องกับงานวิจัยของวิชฌุ หยกจินดา (2557) ได้ศึกษาเรื่อง การมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาชุมชน หมู่บ้านทุ่งกว้าง ตำบลทับไทรอำเภอโป่งน้ำร้อน จังหวัดจันทบุรี ผลการวิจัยพบว่า การมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาชุมชนหมู่บ้านทุ่งกว้าง ตำบลทับไทรอำเภอโป่งน้ำร้อน จังหวัดจันทบุรี โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก โดยด้านการมีส่วนร่วมในการรับผลประโยชน์มีส่วนร่วมในระดับมาก นพรัตน์ ช่วงเวฬุวรรณ (2556) ได้ทำการศึกษาเรื่อง การมีส่วนร่วมของประชาชนในการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมของ องค์การบริหารส่วนตำบลสะตอ อำเภอเขาสมิง จังหวัดตราด พบว่า การมีส่วนร่วมของประชาชนในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลสะตอ มีส่วนร่วมใน การอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมอยู่ในระดับการมีส่วนร่วมอยู่ในระดับมาก แต่ขัดแย้งกับงานวิจัยของสุดาพร สุธาโกชน์ (2557) ได้ทำการศึกษาเรื่อง การมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาและอนุรักษ์แหล่งท่องเที่ยว: กรณีการศึกษาตำบลท่าอุเทน อำเภอกาญจนดิษฐ์ จังหวัดสุราษฎร์ธานี พบว่า การมีส่วนร่วมของประชาชนในด้านต่าง ๆ อยู่ในระดับปานกลาง ความคิดเห็นของผู้วิจัยอาจกล่าวได้ว่าในทุกโครงการ ทุกชุมชนนั้นประชาชนที่อยู่ในหมู่บ้านทุกคนย่อมมีส่วนร่วมได้รับประโยชน์ ไม่ว่าจะเป็นทางตรงหรือทางอ้อมทุกโครงการนั้นย่อมส่งผลให้ชีวิตของประชาชนดีขึ้นด้วย จึงทำให้ระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนจากการประเมินอยู่ในระดับมาก ซึ่งผู้วิจัยสามารถอภิปรายรายด้านได้ ดังนี้

1) ด้านการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ การมีส่วนร่วมอยู่ในระดับมาก ซึ่งในความคิดเห็นของผู้วิจัยอาจกล่าวได้ว่าการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจอยู่ในระดับมาก เนื่องจากประชาชนได้มีส่วนร่วมประชุมเพื่อนำเสนอเรื่องต่าง ๆ ที่มีความจำเป็นในการจัดการ มีส่วนในการพิจารณาถึงผลที่จะเกิดขึ้นของกิจกรรมต่าง ๆ ว่าจะเกิดประโยชน์แก่ชุมชนมากที่สุด มีการตัดสินใจวางแผนขั้นตอนการดำเนินงานของกิจกรรม มีส่วนร่วมกำหนดการใช้ทรัพยากร แหล่งของทรัพยากรที่จะใช้ในกิจกรรมโครงการต่าง ๆ ร่วมคิดและช่วยเสนอแนวทางในการแก้ไขปัญหา และมีส่วนร่วมในการพิจารณาถึงผลที่จะเกิดขึ้นของกิจกรรมต่าง ๆ ว่าจะเกิดประโยชน์แก่ชุมชนมากที่สุด

2) ด้านการมีส่วนร่วมในการดำเนินงาน การมีส่วนร่วมอยู่ในระดับมาก ซึ่งในความคิดเห็นของผู้วิจัยอาจกล่าวได้ว่าประชาชนได้มีส่วนร่วมในการตัดสินใจอยู่ในระดับมาก เนื่องจากมีส่วนร่วมออกแรงในการทำกิจกรรม หรือโครงการเพื่อการจัดการ และร่วมสนับสนุนทรัพยากรทุนทรัพย์สนับสนุนวัสดุ อุปกรณ์เพื่อใช้ในการทำกิจกรรม ประชาสัมพันธ์หรือเผยแพร่ข้อมูลข่าวสาร และให้ความร่วมมือในการทำกิจกรรมด้านทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมกับเจ้าหน้าที่ของรัฐในการจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ในเขตพื้นที่อำเภอวังสมบูรณ์ จังหวัดสระแก้ว

3) ด้านการมีส่วนร่วมในการรับผลประโยชน์ การมีส่วนร่วมอยู่ในระดับมากที่สุด ซึ่งในความคิดเห็นของผู้วิจัยอาจกล่าวได้ว่าประชาชนได้มีส่วนร่วมในการตัดสินใจอยู่ในระดับมากที่สุด เนื่องจาก ประชาชนในชุมชนได้ผลรับประโยชน์โดยตรงจากกิจกรรม เช่น โครงการสมุนไพร และ ประชาชนยังได้รับความรู้ด้านทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมมากขึ้น สามารถนำความรู้ที่ได้มาใช้ประโยชน์ในชีวิตประจำวัน ได้มีโอกาสแสดงความรู้ด้านการจัดการ และที่สำคัญคุณภาพชีวิตของคนในชุมชนนั้นดีขึ้นจากโครงการด้านทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

4) ด้านการมีส่วนร่วมในการประเมินผล การมีส่วนร่วมอยู่ในระดับมาก ซึ่งในความคิดเห็นของผู้วิจัยอาจกล่าวได้ว่าประชาชนได้มีส่วนร่วมในการตัดสินใจอยู่ในระดับมาก เนื่องจาก ประชาชนได้ศึกษาผลการดำเนินงานของโครงการด้านทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมในชุมชนหลังเสร็จสิ้นกิจกรรม ปฐกษัตริย์หรือกับคณะกรรมการชุมชน หรือเจ้าหน้าที่ของรัฐเพื่อติดตามผลการดำเนินงานตามโครงการเมื่อแล้วเสร็จ ส่วนในการประเมินผลการดำเนินงาน ร่วมมือในการให้ข้อมูลหรือตอบแบบสอบถามเพื่อประเมินผลกิจกรรมด้านทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมในชุมชน และมีส่วนร่วมในการติดตามผลการปฏิบัติงานของหน่วยงานภาครัฐ ด้านทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมอย่างต่อเนื่อง

5.2.2 การเปรียบเทียบระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ในเขตพื้นที่อำเภอวังสมบูรณ์ จังหวัดสระแก้ว จำแนกตาม เพศ อายุ ระดับการศึกษา อาชีพ และรายได้ ผลการวิจัยพบว่า

1) ประชาชนที่มีเพศแตกต่างกัน มีส่วนร่วมในการจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ในเขตพื้นที่อำเภอวังสมบูรณ์ จังหวัดสระแก้ว ไม่แตกต่างกัน ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ .05 ซึ่งขัดแย้งกับงานวิจัยของสุดาพร สุธาโภชน์ (2557) ได้ศึกษาเรื่อง การมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาและอนุรักษ์แหล่งท่องเที่ยว: กรณีการศึกษาตำบลท่าอุแท อำเภอกาญจนดิษฐ์ จังหวัดสุราษฎร์ธานี พบว่า ประชาชนท้องถิ่นตำบลท่าอุแท ที่มีเพศต่างก็มีส่วนร่วมในการพัฒนาและอนุรักษ์แหล่งท่องเที่ยวแตกต่างกัน และขัดแย้งกับงานวิจัยของวิษณุ หยกจินดา (2557) ได้ศึกษาเรื่อง การมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาชุมชน หมู่บ้านทุ่งกร่าง ตำบลทับไทรอำเภอโป่งน้ำร้อน จังหวัดจันทบุรี พบว่า ประชาชนที่มีเพศ ต่างก็มีส่วนร่วมในการพัฒนาชุมชนหมู่บ้านทุ่งกร่าง ตำบลทับไทร อำเภอโป่งน้ำร้อน จังหวัดจันทบุรี แตกต่างกัน ในความคิดเห็นของผู้วิจัยอาจกล่าวได้ว่าไม่ว่าจะเป็นเพศชาย หรือเพศหญิงนั้น ต่างก็มีความสนใจ การให้ความร่วมมือ การมีส่วนร่วมในชุมชน

เหมือนกัน โดยบางกิจกรรมนั้นผู้หญิงจะถนัดกว่าผู้ชาย หรือในทางกลับกันบางกิจกรรมผู้ชายอาจจะทำได้ดีกว่าผู้หญิง

2) ประชาชนที่มีอายุแตกต่างกัน มีส่วนร่วมในการจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ในเขตพื้นที่อำเภอวังสมบูรณ์ จังหวัดสระแก้ว แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 สอดคล้องกับงานวิจัยของวิชญ์ หยกจินดา (2557) ได้ศึกษาเรื่อง การมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาชุมชน หมู่บ้านทุ่งกร่าง ตำบลทับไทรอำเภอโป่งน้ำร้อน จังหวัดจันทบุรี พบว่า ประชาชนที่มีอายุต่างกัน มีส่วนร่วมในการพัฒนาชุมชนหมู่บ้านทุ่งกร่าง ตำบลทับไทร อำเภอโป่งน้ำร้อน จังหวัดจันทบุรี แตกต่างกัน มุจลินท์ จรมา และ กนกพร ชัยประสิทธิ์ (2561) ทำการศึกษาเรื่อง พฤติกรรมการเป็นสมาชิกที่ดีของพนักงานที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพการปฏิบัติงานภายในองค์กร : กรณีศึกษา บริษัท โฮมโปรดักส์ เซ็นเตอร์ จำกัด (มหาชน) พบว่า อายุที่แตกต่างกันมีผลต่อพฤติกรรมการเป็นสมาชิกที่ดี ด้านพฤติกรรมการให้ความร่วมมือตามกฎระเบียบองค์กร และด้านพฤติกรรมความจงรักภักดีต่อองค์กร ในความคิดเห็นของผู้วิจัยจากกล่าวได้ว่าประชาชนที่มีอายุน้อย หรือที่อยู่ในช่วงอายุระหว่าง 21 - 30 ปี หรือเรียกว่ากลุ่มคนกำลังมีไฟในตัวเองนั้น จะมีกำลังที่จะปฏิบัติและมีความคิดริเริ่มในการมีส่วนร่วม ต่างจากประชาชนที่มีอายุมากจนถึงผู้สูงอายุ ซึ่งไม่มีแรงกำลังหรือการแสวงหาความรู้ใหม่ ๆ มาจัดการหรือให้ความร่วมมือปฏิบัติ

3) ประชาชนที่มีระดับการศึกษาแตกต่างกัน มีส่วนร่วมในการจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ในเขตพื้นที่อำเภอวังสมบูรณ์ จังหวัดสระแก้ว ไม่แตกต่างกันที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ .05 ซึ่งขัดแย้งกับงานวิจัยของวิชญ์ หยกจินดา (2557) ได้ศึกษาเรื่อง การมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาชุมชน หมู่บ้านทุ่งกร่าง ตำบลทับไทร อำเภอโป่งน้ำร้อน จังหวัดจันทบุรี พบว่า ประชาชนที่มีระดับการศึกษา ต่างกันมีส่วนร่วมในการพัฒนาชุมชนหมู่บ้านทุ่งกร่าง ตำบลทับไทร อำเภอโป่งน้ำร้อน จังหวัดจันทบุรี แตกต่างกันในความคิดเห็นของผู้วิจัยจากกล่าวได้ว่าไม่ว่าจะอยู่ในระดับการศึกษาใด ต่างก็เข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ได้ โดยอาศัยความถนัดของตัวบุคคล ไม่ว่าจะเป็นเรื่องของทางปฏิบัติหรือทฤษฎีนั้นทุก ๆ คนสามารถมีส่วนร่วมกับการกิจกรรมได้

4) ประชาชนที่มีอาชีพแตกต่างกัน มีส่วนร่วมในการจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ในเขตพื้นที่อำเภอวังสมบูรณ์ จังหวัดสระแก้ว แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 สอดคล้องกับงานวิจัยของสุดาพร สุธาโภชน์ (2557) ได้ศึกษาเรื่อง การมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาและอนุรักษ์แหล่งท่องเที่ยว: กรณีการศึกษาตำบลท่าอุแท อำเภอกาญจนดิษฐ์

จังหวัดสุราษฎร์ธานี พบว่า ประชาชนท้องถิ่นตำบลท่าอุแท ที่มีอาชีพต่างกัน มีส่วนร่วมในการพัฒนา และอนุรักษ์แหล่งท่องเที่ยวแตกต่างกัน และสอดคล้องกับงานวิจัยของวิชญ์ หยกจินดา (2557) ได้ศึกษา เรื่อง การมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาชุมชน หมู่บ้านทุ่งกร่าง ตำบลทับไทร อำเภอโป่งน้ำร้อน จังหวัดจันทบุรี พบว่า ประชาชนที่มีอาชีพต่างกันมีส่วนร่วมในการพัฒนาชุมชนหมู่บ้านทุ่งกร่าง ตำบลทับไทร อำเภอโป่งน้ำร้อน จังหวัดจันทบุรี แตกต่างกัน ในความคิดเห็นของผู้วิจัยอาจกล่าวได้ว่า ประชาชนที่มีอาชีพแตกต่างกัน ส่งผลต่อการมีส่วนร่วมในการจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม แตกต่างกัน อาทิ ผู้ที่มีอาชีพประจำ ข้าราชการหรือรัฐวิสาหกิจ หรือค้าขายเป็นธุรกิจส่วนตัวอาจจะ เข้ามาบริหารจัดการ หรือเข้ามาปฏิบัติได้ และอาจเป็นผลงานที่ดีของพวกเขาอีกทางหนึ่งอีกด้วย แต่ถ้าหากเป็นอาชีพรับจ้างรายวันหรือเกษตรกร ซึ่งอาจจะไม่เต็มทีกับกิจกรรมเท่าไรนักเพราะอาจจะ เสียประโยชน์หรือรายได้ในการมาทำกิจกรรม

5) ประชาชนที่มีรายได้แตกต่างกัน มีส่วนร่วมในการจัดการทรัพยากรธรรมชาติและ สิ่งแวดล้อม ในเขตพื้นที่อำเภอวังสมบูรณ์ จังหวัดสระแก้ว แตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ ระดับ .05 สอดคล้องกับงานวิจัยของสุตาพร สุธาโภชน์ (2557) ได้ศึกษาเรื่อง การมีส่วนร่วมของ ประชาชนในการพัฒนาและอนุรักษ์แหล่งท่องเที่ยว: กรณีการศึกษาตำบลท่าอุแท อำเภอกาญจนดิษฐ์ จังหวัดสุราษฎร์ธานี พบว่า ประชาชนท้องถิ่นตำบลท่าอุแท ที่มีรายได้ต่างกัน มีส่วนร่วมในการพัฒนา และอนุรักษ์แหล่งท่องเที่ยว แตกต่างกัน มุจลินท์ จรมา และ กนกพร ชัยประสิทธิ์ (2561) ทำการศึกษา เรื่องพฤติกรรมความเป็นสมาชิกที่ดีของพนักงานที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพการปฏิบัติงานภายในองค์กร : กรณีศึกษา บริษัท โฮมโปรดักส์ เซ็นเตอร์ จำกัด (มหาชน) พบว่า ระดับรายได้ที่แตกต่างกันมีผลต่อ พฤติกรรมความเป็นสมาชิกที่ดี ด้านพฤติกรรมความจงรักภักดีต่อองค์กร ในความคิดเห็นของผู้วิจัยอาจ กล่าวได้ว่า ประชาชนที่มีรายได้ต่างกัน มีส่วนร่วมในการทำกิจกรรมหรือดำเนินงานต่างกัน เนื่องจากการ ดำเนินงานต่าง ๆ จำเป็นต้องมีค่าใช้จ่ายในการดำเนินงานด้วยทั้งสิ้น ซึ่งประกอบด้วยทุนทรัพย์ วัสดุ อุปกรณ์ต่าง ๆ ดังนั้นประชาชนหรือบุคคลผู้ที่มีรายได้ ผู้ที่มีกำลังด้านทุนทรัพย์จึงมีโอกาสเข้ามา ดำเนินการได้มากกว่า และจะเป็นผู้ที่ประสบความสำเร็จทั้งในการดำเนินงานและติดตามผล

5.3 ข้อเสนอแนะ

จากการศึกษาการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ในเขตพื้นที่อำเภอวังสมบูรณ์ จังหวัดสระแก้ว พบว่า ด้านการมีส่วนร่วมในการดำเนินงาน ด้านการมี ส่วนร่วมในการประเมินผล และด้านการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ ประชาชนมีส่วนร่วมเป็นอันดับ

สุดท้าย ตามลำดับ ถึงแม้ว่าระดับการมีส่วนร่วมจะอยู่ในระดับมาก แต่ก็จำเป็นจะต้องมีการสร้างจิตสำนึกในการมีส่วนร่วมให้มากขึ้นกว่าเดิม ซึ่งด้านการมีส่วนร่วมในการรับผลประโยชน์นั้นมีระดับส่วนร่วมอยู่ในระดับมากที่สุด โดยผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะในการสร้างจิตสำนึกในการมีส่วนร่วมในแต่ละด้านนั้นให้อยู่ในระดับมากที่สุดเท่า ๆ กัน ดังนี้

5.3.1 ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย

1) กำหนดนโยบายด้านการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ เปิดโอกาสให้ประชาชนในพื้นที่มีส่วนร่วมในการตัดสินใจ กำหนดขั้นตอนในกิจกรรมมากขึ้นกว่าเดิม

2) กำหนดนโยบายด้านการมีส่วนร่วมในการประเมินผล กระตุ้นให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการติดตามผลการดำเนินงานของการจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ในเขตพื้นที่อำเภอวังสมบูรณ์ จังหวัดสระแก้ว

3) กำหนดนโยบายด้านการมีส่วนร่วมในการดำเนินงาน ในการจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ในเขตพื้นที่อำเภอวังสมบูรณ์ จังหวัดสระแก้ว เพื่อให้ประชาชนได้ออกมามีส่วนร่วมกันทุกคน

5.3.2 ข้อเสนอเชิงปฏิบัติการ

1) กระตุ้นและประชาสัมพันธ์ให้ประชาชนทุก ๆ คนเห็นถึงความสำคัญ และออกมาใช้สิทธิ์ในการตัดสินใจกำหนดขั้นตอนในกิจกรรม

2) มอบหมายให้ประชาชนในพื้นที่ได้มีส่วนร่วมสังเกตการณ์ ตรวจสอบการทำงานของรับจ้างจากภายนอก เพื่อควบคุมและติดตามการทำงานให้ได้ประสิทธิภาพสูงสุด

3) จัดโครงการเกี่ยวกับการจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ในเขตพื้นที่อำเภอวังสมบูรณ์ จังหวัดสระแก้ว ที่ประชาชนทุกคน ๆ ได้มีโอกาสออกมาร่วมดำเนินงาน

5.3.3 ข้อเสนอแนะเชิงวิชาการ

1) ควรศึกษาการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ในเขตพื้นที่อำเภอวังสมบูรณ์ โดยการวิจัยเชิงคุณภาพ

2) ควรศึกษาเรื่องการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมให้ครบทุกหมู่บ้าน ในอำเภอวังสมบูรณ์ จังหวัดสระแก้ว เพื่อนำข้อมูลที่ได้จากการวิจัยมาพัฒนาภาพรวมของทั้ง 10 หมู่บ้าน ในอำเภอวังสมบูรณ์ จังหวัดสระแก้ว และใช้เป็นแนวทางในการส่งเสริมกระบวนการมีส่วนร่วม มีการบริหารจัดการที่ดี และประชาชนสามารถพึ่งพาตนเองได้อย่างยั่งยืน

บรรณานุกรม

- กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม. (2551). **ทรัพยากรธรรมชาติ (Natural Resources)**. สืบค้นจาก http://local.environnet.in.th/formal_data2.php?id=71.
- กานดา จินตามงคล. (2557). **การจัดการสิ่งแวดล้อมของเทศบาลตำบลเหมืองง่า อำเภอเมืองลำพูน จังหวัดลำพูน ด้วยกระบวนการการมีส่วนร่วมของประชาชน** (การค้นคว้าอิสระปริญญา มหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยเนชั่น)
- การบริหารราชการแบบมีส่วนร่วม. (2553). **การดำเนินงานการมีส่วนร่วมของสำนักงาน ปลัดกระทรวง วิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี**. สืบค้นจาก <http://portal.in.th/scraticapate/pages/participate/>.
- เฉลียว บุรีภักดี และคณะ. (2545). **ชุดการเรียนรู้ด้วยตนเอง**. กรุงเทพฯ: ทบวงมหาวิทยาลัย.
- ชินรัตน์ สมสืบ. (2539). **การมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาชนบท**. นนทบุรี: มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.
- ณัฐวรรณ สุนทรวิโรจน์. (2556). **การศึกษาสภาพปัญหาสิ่งแวดล้อมในเขตตำบลสามบัณฑิต : กรณีศึกษา ปัจจัยที่มีผลต่อการพัฒนาทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมของประชาชน** (รายงานการวิจัย). พระนครศรีอยุธยา: มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนครศรีอยุธยา.
- ทรูปลูกปัญญา. (2559). **บทเรียนออนไลน์ วิชาวิทยาศาสตร์ เรื่อง ปัญหาสิ่งแวดล้อม**. สืบค้นจาก <http://www.truelookpanya.com/learning/detail/30958-043504>
- ทวี ทองสว่าง และทัศนีย์ ทองสว่าง. (2523). **การอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม**. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์โอเดียนสโตร์.
- ธานินทร์ ศิลป์จารุ. (2551). **การวิจัยและการวิเคราะห์ข้อมูลทางสถิติด้วย SPSS**. กรุงเทพฯ: วีอินเตอร์พรินท์.
- นพรัตน์ ช่วงเวฬุวรรณ. (2556). **การมีส่วนร่วมของประชาชนในการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมของ องค์การบริหารส่วนตำบลสะตอ อำเภอเขาสมิง จังหวัดตราด** (การค้นคว้าอิสระปริญญา มหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยบูรพา).
- นเรศร์ บุญเลิศ. (2561). **การจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมของกลุ่มชาติพันธุ์โดยใช้ นโยบายและกลไกการปกครอง**. ใน **นเรศวรวิจัย ครั้งที่ 12: วิจัยและนวัตกรรมกับการพัฒนาประเทศ** (น.32). พิษณุโลก: มหาวิทยาลัยนเรศวร.
- นิรันดร์ จงวุฒิเวศย์. (2527). **การมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนา**. กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยมหิดล.

บรรณานุกรม (ต่อ)

- เนตรนภา คุ่มครอง. (2554). ความต้องการของชุมชนต่อการมีส่วนร่วมในการจัดการสิ่งแวดล้อมของ **เคหะชุมชนรังสิต** (การค้นคว้าอิสระปริญญามหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี).
- ประสพสุข ตีอินทร์. (2531). การมีส่วนร่วมในการอนุรักษ์ทรัพยากรป่าไม้ของกำนัน ผู้ใหญ่บ้านใน **ภาคเหนือ** (วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยมหิดล).
- ไพรัตน์ เตชะรินทร์. (2527). นโยบายและกลวิธีการมีส่วนร่วมของชุมชนในยุทธศาสตร์ การพัฒนา **ปัจจุบันของประเทศไทย** ในการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนา. กรุงเทพฯ: ศักดิ์โสภาคการพิมพ์.
- มัจฉินท์ จรมา และ กนกพร ชัยประสิทธิ์. (2561). พฤติกรรมการเป็นสมาชิกที่ดีของพนักงานที่ส่งผล **ต่อประสิทธิภาพการปฏิบัติงานภายในองค์กร : กรณีศึกษา บริษัท โฮมโปรดักส์ เซ็นเตอร์ จำกัด (มหาชน)** (การค้นคว้าอิสระปริญญามหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี).
- ยุพาพร รุปงาม. (2545). การมีส่วนร่วมของข้าราชการสำนักงานงบประมาณในการปฏิรูประบบราชการ (วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต, สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์).
- ระบบสถิติทางการทะเบียน. (2561). สถิติประชากรและบ้าน-จำนวนประชากรแยกอายุ. สืบค้นจาก http://stat.dopa.go.th/stat/statnew/upstat_age_disp.php
- รุ่งทิพย์ บำรุงสุข. (2555). ปัจจัยที่ส่งผลต่อการจัดการสิ่งแวดล้อม : กรณีศึกษา **เขตลุ่มน้ำแม่กลองอำเภอเมือง จังหวัดสมุทรสงคราม** (การค้นคว้าอิสระปริญญามหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี).
- วิษณุ หยกจินดา. (2557). การมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาชุมชน หมู่บ้านทุ่งกว้าง ตำบล **ทับไทร อำเภอโป่งน้ำร้อน จังหวัดจันทบุรี** (วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยบูรพา).
- สันทัต สมชีวิตา. (2539). ความสำคัญของทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม. **สารานุกรมไทยสำหรับเยาวชนเล่ม 21**. กรุงเทพฯ: โครงการสารานุกรมไทยสำหรับเยาวชน.
- สุดาพร สุชาโกชน. (2557). การมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาและอนุรักษ์แหล่งท่องเที่ยว: **กรณีศึกษาตำบลท่าอุแท อำเภอกาญจนดิษฐ์ จังหวัดสุราษฎร์ธานี**. (วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิต).

บรรณานุกรม (ต่อ)

- สุรีย์ ตันท์ศรีสุโรจน์. (2531). การมีส่วนร่วมในการพัฒนาคุณภาพสิ่งแวดล้อมของผู้นำเยาวชนใน
ชุมชนคลองจั่น เขตบางกะปิ กรุงเทพมหานคร. (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารธุรกิจ,
มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์).
- โสภณ หมวดทอง. (2533). การเฝ้ามลพิษแหล่งน้ำของเกษตรกรในตำบลบางแม่นาง อำเภอบางใหญ่
จังหวัดนนทบุรี (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารธุรกิจ, มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์).
- อคิน ทรัพย์พัฒน์. (2527). การมีส่วนร่วมของชุมชนในการพัฒนาชนบทในสภาพสังคมและวัฒนธรรม
อคิน ทรัพย์พัฒน์. (2525). การมีส่วนร่วมของชุมชนในการพัฒนาชนบทในสภาพสังคมและวัฒนธรรม
ไทยในการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนา. กรุงเทพฯ : ศักดิ์/โสภณาการพิมพ์.
- Cohen, J.M., & Uphoff, N.T. (1980). **Rural Development Participation: Concept and
Measure For Project Design Implementation and Evaluation: Rural
Development Committee Center for international Studies.** New York:
Cornell University Press.
- Delbecq, A. L., & Andrew, H. V. (1971). A group process model for problem
identification and program planning. **Applied Behavioral Sciences**, 7(10),
466-492.
- Maslow, A. 1970. **Motivation and Personality.** New York: Harper and Row Publishers.
- William W. Reeder. (1974). **Some Aspects of the Informal Social Participation of
Farm Families in New York State.** (Doctoral Dissertation, Cornell University).
- Yamane T. (1967). **Statistic: An introductory analysis.** New York: Harper and Row

แบบสอบถาม

แบบสอบถามนี้เพื่อการค้นคว้าอิสระ

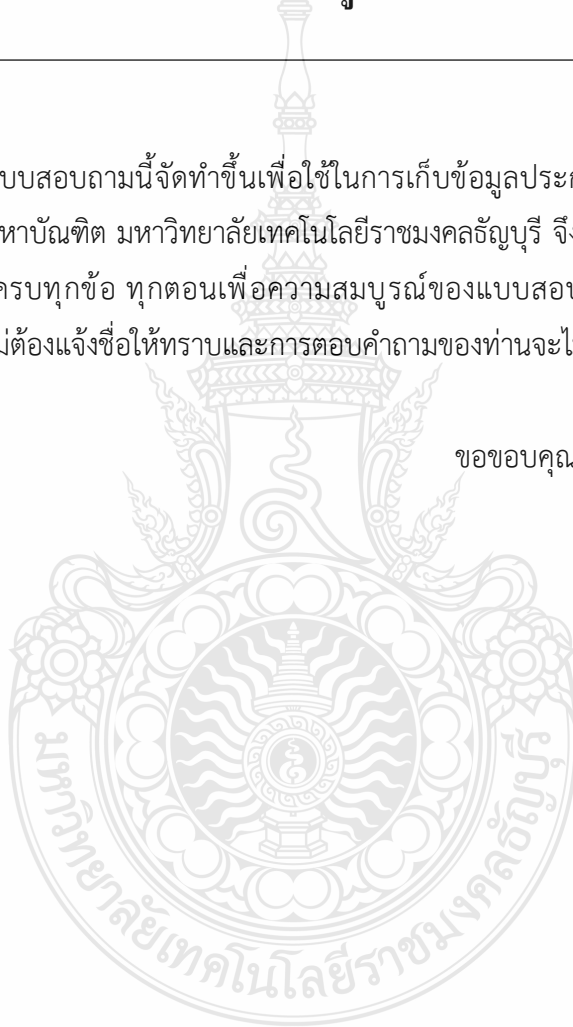
เรื่อง

การมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม
ในเขตพื้นที่อำเภอวังสมบูรณ์ จังหวัดสระแก้ว

คำชี้แจง แบบสอบถามนี้จัดทำขึ้นเพื่อใช้ในการเก็บข้อมูลประกอบการศึกษาค้นคว้าอิสระ
หลักสูตรบริหารธุรกิจมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี จึงขอความกรุณาท่านให้ข้อมูล
ตามความเป็นจริงให้ครบทุกข้อ ทุกตอนเพื่อความสมบูรณ์ของแบบสอบถาม และสามารถนำไปใช้
ในการวิจัยได้โดยท่านไม่ต้องแจ้งชื่อให้ทราบและการตอบคำถามของท่านจะไม่ได้รับผลกระทบแต่อย่างใด

ขอขอบคุณในความอนุเคราะห์ของท่าน

ผู้วิจัย

ตอนที่ 1 ลักษณะส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม

คำชี้แจง โปรดทำเครื่องหมาย ✓ ลงใน ตามความเป็นจริงที่เกี่ยวข้องกับตัวของท่าน

1. เพศ

ชาย

หญิง

2. อายุ

ไม่เกิน 20 ปี

21-30 ปี

31-40 ปี

41-50 ปี

51 ปีขึ้นไป

3. ระดับการศึกษา

ต่ำกว่าปริญญาตรี

ปริญญาตรี

สูงกว่าปริญญาตรี

4. อาชีพ

ค้าขาย/ธุรกิจส่วนตัว

รับราชการ/รัฐวิสาหกิจ

พนักงานบริษัท

นักเรียน/นักศึกษา

รับจ้าง/เกษตรกร/ประมง

5. รายได้เฉลี่ย

ไม่เกิน 10,000 บาท

10,001 - 20,000 บาท

20,001 - 30,000 บาท

30,001 - 40,000 บาท

40,001 บาทขึ้นไป

**ตอนที่ 2 การมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมในเขตพื้นที่
อำเภอวังสมบูรณ์ จังหวัดสระแก้ว**

คำชี้แจง โปรดอ่านข้อความในแต่ละข้ออย่างละเอียด และกรณีสืบเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องว่างที่ตรงกับความคิดเห็นของท่านมากที่สุดเพียงช่องเดียวเท่านั้น

ข้อ	การมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม	ระดับความคิดเห็น				
		มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
1. มีส่วนร่วมในการตัดสินใจ						
1.	ท่านมีส่วนร่วมประชุมเพื่อนำเสนอเรื่องต่างๆ ที่มีความจำเป็นในการจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม					
2.	ท่านมีส่วนร่วมในการตัดสินใจวางแผนขั้นตอนการดำเนินงานของกิจกรรมเกี่ยวกับการจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม					
3.	ท่านมีส่วนร่วมกำหนดการใช้ทรัพยากรแหล่งของทรัพยากรที่จะใช้ในกิจกรรมโครงการต่างๆ เกี่ยวกับทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม					
4.	ท่านร่วมคิดและช่วยเสนอแนวทางในการแก้ไขปัญหาด้านทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมในชุมชน					
5.	ท่านมีส่วนร่วมในการพิจารณาถึงผลที่จะเกิดขึ้นของกิจกรรมต่างๆ ว่าจะเกิดประโยชน์แก่ชุมชนมากที่สุด					
2. มีส่วนร่วมในการดำเนินงาน						
6.	ท่านมีส่วนร่วมออกแรงในการทำกิจกรรมหรือโครงการเพื่อการจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม					

ข้อ	การมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม	ระดับความคิดเห็น				
		มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
7.	ท่านมีส่วนร่วมสนับสนุนด้านทุนทรัพย์เพื่อใช้ในการทำกิจกรรมหรือโครงการเพื่อการจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม					
8.	ท่านมีส่วนร่วมสนับสนุนวัสดุ อุปกรณ์ เพื่อใช้ในการทำกิจกรรมหรือโครงการเพื่อการจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม					
9.	ท่านมีส่วนร่วมในการประชาสัมพันธ์หรือเผยแพร่ข้อมูลข่าวสารด้านทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม					
10.	ท่านให้ความร่วมมือในการทำกิจกรรมด้านทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมกับเจ้าหน้าที่ของรัฐ หรือหน่วยงานอื่นๆ					
3. มีส่วนร่วมในการรับผลประโยชน์						
11.	ท่านมีส่วนร่วมรับผลประโยชน์จากกิจกรรมโครงการต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นในชุมชน เช่น โครงการสวนสมุนไพร					
12.	ท่านมีความรู้ด้านทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมมากขึ้นจากการมีส่วนร่วมในการจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม					
13.	ท่านสามารถนำความรู้ที่ได้จากการเข้าร่วมกิจกรรมด้านทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมมาใช้ประโยชน์ในชีวิตประจำวัน					

ข้อ	การมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม	ระดับความคิดเห็น				
		มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
4. มีส่วนร่วมในการประเมินผล						
16.	ท่านได้ศึกษาผลการดำเนินงานของโครงการด้านทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมในชุมชนหลังเสร็จสิ้นกิจกรรม					
17.	ท่านได้ปรึกษาหารือกับคณะกรรมการชุมชน หรือเจ้าหน้าที่ของรัฐเพื่อติดตามผลการดำเนินงานตามโครงการเมื่อแล้วเสร็จ					
18.	ท่านมีส่วนในการประเมินผลการดำเนินงานด้านทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม					
19.	ท่านให้ความร่วมมือในการให้ข้อมูลหรือตอบแบบสอบถามเพื่อประเมินผลกิจกรรมด้านทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมในชุมชน					
20.	ท่านได้มีส่วนร่วมในการติดตามผลการปฏิบัติงานของหน่วยงานภาครัฐด้านทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม					

ขอขอบคุณที่ให้ความร่วมมือตอบแบบสอบถาม

ประวัติผู้เขียน

ชื่อ - นามสกุล	นางสาวอัญมณี ทาทิตย์
วันเดือนปีเกิด	22 มิถุนายน 2538
ที่อยู่	109 ถนนหน้าเมือง ตำบลหน้าเมือง อำเภอเมืองปราจีนบุรี จังหวัดปราจีนบุรี 25000
การศึกษา	ปริญญาตรี คณะบริหารธุรกิจ สาขาการบริหารธุรกิจ ระหว่างประเทศ (หลักสูตรนานาชาติ) มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี
เบอร์โทรศัพท์	081-155-6350
อีเมล	anyamanee_t@mail.rmutt.ac.th

